

DRUŠTVO ZA REVIZIJU "SPIN OFF" D.O.O.

81000 PODGORICA, Ul. Josipa Broza Tita, br. 65 a

E-mail: spinoff@t-com.me

Tel: 020/658-424, 658-425

Fax: 020/658-420

I Z V J E Š T A J

**OVLAŠĆENOG REVIZORA SKUPŠTINI AKCIONARSKOG DRUŠTVA
ZA OSIGURANJE "GRAWE", PODGORICA O OBAVLJENOJ
REVIZIJI GODIŠNJEG RAČUNA SA STANJEM NA DAN
31. DECEMBRA 2009. GODINE**

Dok. broj: 1627

U Podgorici, 25. 02. 2010. godine

SADRŽAJ

	<u>strana</u>
IZVEŠTAJ I MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG REVIZORA	1 - 43
MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG REVIZORA	1 – 2
– Bilans stanja – BS (OD) za osiguravajuća i reosiguravajuća društva na dan 31.12.2009. godine	3 – 4
– Bilans uspjeha – BU (OD) za osiguravajuća i reosiguravajuća društva u periodu od 01.01. do 31.12.2009. godine	5 – 6
– Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) za godinu završenu 31.12.2009. godine	7
– Bilans novčanih tokova – BNT (OD) za osiguravajuća i reosiguravajuća društva u periodu od 01.01. do 31.12.2009. godine	8
1. Osnovni podaci o društvu	9
2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja i računovodstveni metod	10 – 12
3. Pregled značajnih računovodstvenih politika	13 – 14
1) Bilans stanja	15 – 28
2) Bilans uspjeha	29 – 38
3) Obaveze i potraživanja	39
4) Bilans novčanih tokova	40
5) Pokazatelji poslovanja	40 – 41
6) Godišnji izvještaj o poslovanju	41 – 42
PRILOZI UZ IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI	43
1) Pismo o prezentaciji izvještaja društva za 2009. godinu	
2) Mišljenje ovlašćenog aktuara	
3) Godišnji izvještaj o poslovanju	
4) Finansijski izvještaji	
– Bilans stanja na dan 31.12.2009.g.	
– Bilans uspjeha u periodu od 01.01. do 31.12.2009.g.	
– Izvještaj o promjenama na kapitalu u periodu od 01.01 do 31.12.2009.g.	
– Izvještaj o novčanim tokovima u periodu od 01.01. do 31.12.2009.g.	

DRUŠTVO ZA REVIZIJU "SPIN OFF" D.O.O.

81000 PODGORICA, Ul. Josipa Broza Tita, br. 65 a

E-mail: spinoff@t-com.me

Tel: 020/658-424, 658-425

Fax: 020/658-420

Broj: 1627

**IZVJEŠTAJ OVLAŠĆENOG REVIZORA SKUPŠTINI AKCIONARSKOG DRUŠTVA
ZA OSIGURANJE „GRAWE“, PODGORICA O OBAVLJENOJ REVIZIJI GODIŠNJEG
RAČUNA SA STANJEM NA DAN 31. DECEMBRA 2009. GODINE**

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja Akcionarskog društva „Grawe“, Podgorica (u daljem tekstu „Grawe“, ili „Društvo“), koji obuhvataju Bilans stanja na dan 31. decembra 2009. godine i odgovarajući Bilans uspjeha, Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) i Bilans novčanih tokova za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i Napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost za sastavljanje finansijskih izvještaja

Izvršni direktor Akcionarskog društva „Grawe“, Podgorica odgovoran je za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Crne Gore i računovodstvenim politikama objelodanjenim u napomenama 2. i 3. u priloženim finansijskim izvještajima. Ova odgovornost obuhvata: osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usljed kriminalne radnje ili greške; odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika; kao i korišćenje najboljih mogućih računovodstvenih procjena.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu Republike Crne Gore. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

(nastavlja se)

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalim usljed kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizijskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe, uključuje ocjenu primjenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

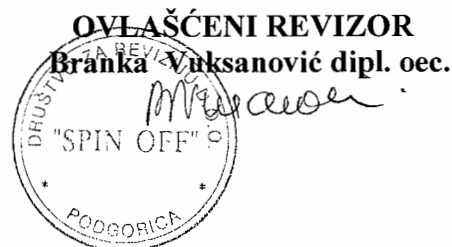
Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i da obezbjeđuju solidnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Mišljenje nezavisnog ovlašćenog revizora

Po našem mišljenju, finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2009. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja, promjene na kapitalu i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Crne Gore i računovodstvenim politikama objelodanjenim u napomenama 2. i 3. u priloženim finansijskim izvještajima.

U vezi sa napred rečenim, ovlašćeni revizor izražava pozitivno mišljenje na ove finansijske izvještaje.

U Podgorici, 25. 02. 2010. godine

Bilans stanja - BS (OD)
za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
na dan 31. 12. 2009. godine

(EURA)

Red. broj	Pozicija	Napomena	Tekuća godina	Prethodna Godina	Korekcije po reviziji	
					+	-
	AKTIVA					
A.	Upisani a neuplaćeni kapital		-	-		
B.	Nematerijalna imovina		-	-		
B.1.	Goodwill stečen kupovinom		-	-		
C.	Materijalna imovina (neto iznos)	4.	87.414,07	101.472,83		
C.1.	Zemljište i zgrade		66.419,42	68.268,69		
C.2.	Kancelarijska oprema i namještaj		20.994,65	33.204,14		
C.3.	Ostalo		-	-		
D.	Ulaganja	5.	10.320.439,25	7.277.929,30		
D.1.	Ulaganja u zemljište i građevinske objekte		-	-		
D.2.	Ulaganja u povezana preduzeća i participiranje interesa		-	-		
D.2.1.	Akcije u povezanim preduzećima		-	-		
D.2.2.	Vrijednosni papiri izdati od strane povezanih preduzeća kao i zajmovi dati povezanim preduzećima		-	-		
D.2.3.	Učestvujući interesi		-	-		
D.3.	Ostala finansijska ulaganja	5.	10.320.439,25	7.277.929,30		
D.3.1.	Akcije i drugi vrijednosni papiri		19.868,21	22.279,05		
D.3.2.	Dužnički vrijednosni papiri		-	-		
D.3.3.	Učešće u zajedničkim ulaganjima		-	-		
D.3.4.	Zajmovi garantovani hipotekom		-	-		
D.3.5.	Ostali zajmovi		4.300,00	3.519,00		
D.3.6.	Depoziti kod kreditnih institucija		10.296.271,04	7.252.131,25		
D.3.7.	Ostalo		-	-		
E.	Depoziti kod preduzeća koja vrše ustupanja		-	-		
F.	Ulaganja za račun i rizik vlasnika polise životnog osiguranja		-	-		
G.	Odloženi porezi		-	-		
H.	Tekuća sredstva		712.895,63	791.232,33		
H.1.	Dužnici – iznos koji duguju pridružena preduzeća i participiranje interesa		-	-		
H.2.	Dužnici – iz direktnih poslova osiguranja		388.269,79	471.669,51		
H.3.	Dužnici iz poslova reosiguranja		-	-		
H.4.	Ostali dužnici		176.043,44	31.422,80		
H.5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti		148.582,40	288.140,02		
H.6.	Sopstvene akcije		-	-		
H.7.	Aktivna vremenska razgraničenja		-	-		

Nastavak tabele Bilans stanja

(EURA)

Red. broj	Pozicija	Napomena	Tekuća godina	Prethodna Godina	Korekcija po reviziji	
					+	-
	PASIVA					
I.	Kapital i rezerve	7.	(4.918.356,74)	(3.522.012,34)		
I.1.	Upisani kapital	7.1.	(2.300.020,64)	(2.300.020,64)		
I.2.	Premija na emitovane akcije		-	-		
I.3.	Revalorizovane rezerve	7.2.	715,32	10.191,75		
I.4.	Opšte rezerve		-	-		
I.5.	Neraspoređeni dobitak	7.3.	(2.619.051,42)	(1.232.183,45)		
J.	Obaveze drugog reda		-	-		
K.	Tehnička rezervisanja	8.	(5.692.031,22)	(3.840.992,38)		
K.1.	Prenesene premije (Neto=bruto iznos-iznos osiguranja predat u reosig.)	8.1.	(1.664.315,92)	(1.845.076,42)		
K.2.	Rezervisanja za životno osiguranje (neto)		(3.852.674,00)	(1.827.622,00)		
K.3.	Rezervisanja za štete (neto)		(175.041,30)	(168.293,96)		
K.4.	Rezervisanja za bonuse i rabate (neto)		-	-		
K.5.	Rezerve poravnjanja		-	-		
K.6.	Ostala tehnička rezervisanja		-	-		
L.	Tehnička rezervisanja za polise životnog osiguranja gdje rizik ulaganja pada na osiguranika (neto)		-	-		
M.	Rezervisanja za ostale rizike i štete		(40.311,33)	(110.015,99)		
M.1.	Rezervisanja za penzije i slične obaveze		-	-		
M.2.	Rezervisanja za poreze		(40.311,33)	(110.015,99)		
M.3.	Ostala rezervisanja		-	-		
N.	Depoziti od reosiguranja		(19.662,55)	(19.662,55)		
O.	Povjerioci	11.	(393.603,01)	(565.809,13)		
O.1.	Iznos koji se duguje pridruženim preduz. i preduzeća povezana partic. interesa		-	-		
O.2.	Dobavljači koji nijesu direktno vezani za poslove osiguranja		(4.798,20)	(15.985,08)		
O.3.	Dobavljači proistekli iz poslova reosigur.		(48.667,29)	(260.785,39)		
O.4.	Zajmovi		-	-		
O.5.	Dugovanje kreditnim institucijama		-	-		
O.6.	Ostali povjerioci uključujući poreske i društvene obaveze		(340.137,52)	(289.038,66)		
P.	Odloženi porezi		-	-		
R.	Pasivna vremenska razgraničenja	12.	(56.784,10)	(112.469,05)		
S.	Odloženi prihodi		-	-		

Bilans uspjeha - BU (OD)
za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
u periodu od 01. 01. do 31. 12. 2009. godine

(EUR)

Red. Broj	Pozicija	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
A.	Tehnički račun-poslovi neživotnog osiguranja		-	-
A.1.	Premije – neto iznos bez reosiguranja		-	-
a)	bruto zaračunate premije		-	-
b)	odbitne premije reosiguranja		-	-
c)	Promjene bruto provizije za iznos nezarađenih premija		-	-
d)	Promjene provizije za iznos nezarađene premije – dio reosiguravača		-	-
A.2.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa		-	-
A.3.	Ostali tehnički dobici, bez reosiguranja		-	-
A.4.	Izdaci za osigurane slučajeve, bez reosiguranja		-	-
a)	Izdaci za osigurane slučajeve – bruto Iznos minus dio za reosiguranje		-	-
b)	Promjene u rezervisanjima za osigurane Slučajeve - bruto iznos minus dio za reosiguranje		-	-
A.5.	Promjene u ostalim tehničkim rezervisanjima, bez reosiguranja		-	-
A.6.	Bonusi i popusti, bez reosiguranja		-	-
A.7.	Ostali poslovni rashodi		-	-
a)	poslovni rashodi		-	-
b)	promjene u odloženim poslovnim rashodima		-	-
c)	administrativni troškovi		-	-
d)	Reosiguranje i udjeli u dobiti		-	-
A.8.	Ostali tehnički rashodi, bez reosiguranja		-	-
A.9.				
A.10.	Međuzbir od A1 do A9		-	-
B.	Tehnički račun-poslovi životnog osiguranja		(1.776.783,23)	(1.350.813,30)
B.1.	Zarađene premije, bez reosiguranja (bruto premije – iznos za reosiguranje + promjene rezervisanja za nezarađene premije bez reosiguranja)	13.1.	(4.797.880,75)	(4.968.213,56)
B.2.	Dobici od ulaganja	13.2.	(648.298,45)	(344.642,78)
a)	Dobitak od participiranja interesa		-	-
b)	Dobici od pridruženih preduzeća		-	-
c)	Ostali dobici od ulaganja		(645.659,72)	(341.183,46)
d)	Vrijednosno prilagođavanje ulaganja		(2.638,73)	(3.459,32)
e)	Dobici na prodaji ulaganjima		-	-
B.3.	Nerealizovani dobici na ulaganjima		-	-
B.4.	Ostali tehnički dobici, bez reosiguranja		-	-
B.5.	Izdaci za osigurane slučajeve, bez reosiguranja	13.3.	213.619,42	272.721,38
B.6.	Promjene u ostalim tehničkim rezervisanjima, bez reosiguranja	13.4.	2.022.848,37	1.102.351,54

Nastavak tabele Bilans uspjeha

(EUR)

B.7.	Bonusi i popusti, bez reosiguranja		-	-
B.8.	Ostali poslovni rashodi	13.5.	1.432.928,18	2.586.970,12
a)	poslovni rashodi	13.5.1.	1.099.720,30	2.138.774,11
b)	promjene u odloženim poslovnim rashodima	13.5.2.	(55.800,10)	154.199,51
c)	administrativni troškovi	13.5.3.	518.099,07	410.527,70
d)	reosiguranje i udjeli u dobiti	13.5.4.	(129.091,09)	(116.531,20)
B.9.	Troškovi ulaganja		-	-
a)	Troškovi upravljanja ulaganjima		-	-
b)	Vrijednosno prilagođavanje ulaganjima		-	-
c)	Gubici na prodaji ulaganjima		-	-
B.10.	Nerealizovani gubici na ulaganjima		-	-
B.11.	Ostali tehnički rashodi, bez reosiguranja		-	-
B.12.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa		-	-
B.13.	Međuzbir od B1 do B12		(1.776.783,23)	(1.350.813,30)
C.	Netehnički računi		1.616.867,97	1.232.172,79
C.1.	Saldo na tehničkom računu – poslovi neživotnog osiguranja (A10)		-	-
C.2.	Saldo na tehničkom računu – poslovi životnog osiguranja (B13)		(1.776.783,23)	(1.350.813,30)
C.3.	Dobitak od ulaganja		-	-
C.3.1.	Dobitak od participiranja interesa		-	-
C.3.2.	Dobitak od ostalih ulaganja		-	-
C.3.3.	Ponovno vrijednosno prilagođavanje ulaganja		-	-
C.3.4.	Dobici od prodaje ulaganja		-	-
C.4.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa		-	-
C.5.	Troškovi ulaganja		-	-
C.5.1.	Troškovi upravljanja ulaganjima uključujući kamate		-	-
C.5.2.	Vrijednosno prilagođavanje ulaganja		-	-
C.5.3.	Gubici od prodaje ulaganja		-	-
C.6.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa		-	-
C.7.	Ostali prihodi		-	(0,51)
C.8.	Ostali rashodi		-	-
C.9.	Porez na dobitak/gubitak iz poslovnih aktivnosti		(159.915,26)	(118.683,44)
a)	Tekući porez		(159.915,26)	(118.683,44)
b)	Odloženi porez		-	-
c)	Ispravke za preplaćeni/neplaćeni iznos poreza		-	-
C.10.	Profit/gubitak od poslovnih aktivnosti poslije oporezivanja		1.616.867,97	1.232.151,58
C.11.	Vanredna stavka		-	-
a)	Vanredni dobitak		-	-
b)	Vanredni gubitak		-	-
c)	Porez na vanredni dobitak/gubitak		-	-
C.12.	Ostali troškovi poreza		-	-
C.13.	Profit/gubitak za poslovnu godinu	13.	1.616.867,97	1.232.151,58

Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala)
za godinu završenu 31. decembra 2009. g.

(EURA)

Naziv pozicije	Pripada vlasnicima kapitala matičnog pravnog lica					Manjinski interes	Ukupno kapital
	Aksijski kapital	Ostale rezerve	Rezerve prevoda	Neraspoređ. dobit	Ukupno		
Saldo na 31. 12 2007.g.	1.177.448,19	(4.664,67)		108.506,47	1.281.289,99		1.281.289,99
Promjene u računovodst. politici							
Ponovo iskazani saldo							
Višak/manjak na revaloriz. nekretnina, postroj. i opreme							
Ulaganja raspoloživa za prodaju							
- dobici/gubici po osnovu vrednov. uključeni direktno u kapital		(5.527,08)			(5.527,08)		(5.527,08)
- prenešeno na bilans uspjeha po osnovu prodaje							
Zaštita novčanih tokova							
- dobici/gubici prenijeti na kapital	108.474,60			(108.474,60)			
- prenos na dobitak/gubitak period.							
- prenos u poč. stanje zaštić. stavki							
Kursne razlike							
Porez na stavke direk. preuzete iz kapit. ili direkt. prenijete na kapit.							
Neto prihod priznat direkt. u kapital							
Profit za period				1.232.151,58	1.232.151,58		1.232.151,58
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period							
Dividende							
Emisija akcijskog kapitala	1.014.097,85				1.014.097,85		1.014.097,85
Izdate opcije na akcijski kapital							
Saldo na 31. decembar 2008.g.	2.300.020,64	(10.191,75)		1.232.183,45	3.522.012,34		3.522.012,34
Višak/manjak na revaloriz. nekretn. postrojenja i opreme							
Ulaganja raspoloživa za prodaju							
- dobici/gubici po osnovu vrednov. uključeni direktno u kapital		9.476,43			9.476,43		9.476,43
- prenešeno na bilans uspjeha po osnovu prodaje							
Zaštita novčanih tokova							
- dobici/gubici prenijeti na kapital							
- prenos na dobitak/gubitak period.							
- prenos u poč. stanje zaštić. stavki							
Kursne razlike							
Porez na stavke dir. preuzete iz kapit. ili direkt. prenijete na kapital							
Neto prihod priznat direkt. u kapit.							
Profit za period				1.616.867,97	1.616.867,97		1.616.867,97
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period		9.476,43		1.616.867,97	1.626.344,40		1.626.344,40
Dividende				(230.000,00)	(230.000,00)		(230.000,00)
Emisija akcijskog kapitala							
Izdate opcije na akcijski kapital							
Saldo na 31. decembar 2009.g.	2.300.020,64	(715,32)		2.619.051,42	4.918.356,74		4.918.356,74

Objašnjenje dato pod tačkom 7. Izvještajnog redosljeda.

Bilans novčanih tokova - BNT(OD)
za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
u periodu od 01. 01. do 31. 12. 2009. godine

(EUR)

Red. broj	Pozicija	Napomena	Tekuća godina	Prethodna godina
	Protok gotovine iz poslovnih aktivnosti		2.402.372,63	(1.161.042,51)
1.	Neto prilivi/odlivi iz operativnih aktivnosti		2.744.231,48	(1.115.627,01)
2.	Kamata plaćena na poslovna uzajmljivanja		-	-
3.	Plaćeni porezi		(132.558,85)	(45.415,50)
4.	Plaćene dividende		(209.300,00)	-
	Protok gotovine iz investicionih aktivnosti		(2.541.930,25)	(10.951,67)
1.	Odlivi po osnovu kupovine osnovnih sredst.		(1.850,14)	(10.951,67)
2.	Prilivi po osnovu otuđenja poslovnih sredst.		-	-
3.	Odlivi po osnovu investiranja u pridružena preduzeća		(2.540.080,11)	-
4.	Prilivi po osnovu investiranja u pridružena preduzeća		-	-
	Protok gotovine iz finansijskih aktivnosti		-	1.014.097,85
1.	Neto priliv od uzajmljivanja		-	-
2.	Odlivi po osnovu povraćaja zajmova		-	-
3.	Neto prilivi od emitovanja dužničkih HOV		-	-
4.	Odlivi po osnovu otplate dužničkih HOV		-	-
5.	Prilivi od nove emisije akcija		-	1.014.097,85
	Neto povećanje gotovine i gotovin. ekviv.		(139.557,62)	(157.896,33)
	Gotovina i gotov.ekviv.na početku perioda		288.140,02	446.036,35
	Efekti kursnih razlika na kraju perioda		-	-
	Gotovina i gotov.ekviv. na kraju perioda		148.582,40	288.140,02

1. OSNOVNI PODACI O PREDUZEĆU

Akcionarsko društvo za osiguranje „Grawe“, Podgorice sa sjedištem u Podgorici, ulica Novaka Miloševa br. 6/II, registrovano je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 21. oktobra 2004. godine pod registarskim brojem 4-0007631/001, a na osnovu Rješenja Ministarstva finansija Republike Crne Gore o davanju dozvole za rad broj 02-3087/2 od 23. septembra 2004. godine.

Društvo je provelo i sljedeće registracije 21. oktobra 2005. godine pod registarskim brojem 4-0007631/002 produženje registracije, 16. decembra 2005. godine pod registarskim brojem 4-0007631/003 registrovalo je promjenu sjedišta uprave Društva sa ulice Dalmatinska 100 a, Podgorica na Bulevar Sv. P. Cetinjskog II a/I (zgrada Maksim), Podgorica i promjenu ličnih podataka za predsjednika Odbora direktora gospodina Marka Mikića 3. jula 2005. godine pod registarskim brojem 4-0007631/004 promjenu podataka o povećanju osnivačkog kapitala, 21. oktobra 2006. godine pod registarskim brojem 4-0007631/005, produženje registracije 4. januara 2007. godine pod registarskim brojem 4-0007631/006 i promjenu adrese s razloga dobijanja kućnog broja na Bul. Sv. P. Cetinjskog br. 114, Podgorica, 10. oktobra 2007. godine pod registarskim brojem 4-0007631/007 registrovalo je promjenu sjedišta uprave Društva na ulicu Novaka Miloševa br. 6/II, Podgorica, 21. oktobra 2007. godine, pod registarskim brojem 4-0007631/008 produženje registracije Društva, 30. juna 2009. godine pod registarskim brojem 4-0007631/009 promjenu podataka u postupku prilagođavanja Zakonu o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 17/07), 21. oktobra 2009. godine, pod registarskim brojem 4-0007631/010 produženje registracije Društva i dana 14. novembra 2009. godine pod registarskim brojem 4-0007631/011 registrovana je promjena podataka povećanje osnovnog kapitala Društva shodno članu 21 i 202 Zakona o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06).

Društvo je registrovano za obavljanje poslova životnih osiguranja i za neživotna osiguranja: osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje, ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranje vozila – kasko.

Na XIV sjednici Skupštine akcionara koja je održana dana 29. juna 2009. godine donijeta je Odluka o prestanku obavljanja poslova neživotnih osiguranja, imajući u vidu da Društvo u roku od 6 mjeseci, od dana izdavanja dozvole za obavljanje poslova osiguranja, nije otpočelo sa obavljanjem poslova neživotnih osiguranja. Pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 012 produženje registracije Društva i dana 21. septembra 2009. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 013 registrovana je promjena podataka, o prestanku obavljanja poslova neživotnih osiguranja.

Sedište Društva: Podgorica, ulica Novaka Miloševa 6/II.

Matični broj Društva: 02416042

Poreski identifikacioni broj: 02416042 302

Vlasnik Društva je sa 100 % posjedovanjem akcija:

Grazer Wechelseitige Versicherung AG Graz (Austrija).

Za zakonitost poslovanja odgovorni su članovi odbora direktora Društva pojedinačno i Izvršni direktor Društva.

Statut akcionarskog društva za osiguranje „Grawe“, Podgorica, donijela je Skupština Društva na sjednici održanoj 26. septembra 2009. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Kod sastavljanja finansijskih iskaza, odnosno Godišnjeg računa sa stanjem na dan 31. decembra 2009. godine primjenjene su osnovne računovodstvene politike, koje su utvrđene Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama donijetim od strane Odbora Direktora Društva dana 05.01.2009. godine.

2.2. Finansijski iskazi, tj. Godišnji račun sa stanjem na dan 31.12.2009. godine sastavljeni su na osnovama propisa Republike Crne Gore, a posebno u skladu sa:

- Zakonom o računovodstvu i reviziji („Sl.list RCG“, br. 69/05),
- Zakon o osiguranju („Sl.list RCG“, br. 78/06.i 19/07),
- Zakonom o porezu na dobit pravnih lica („Sl.list RCG“, br. 65/01, 12/02, ... 40/08), i uz primjenu Međunarodnih računovodstvenih standarda.
- Pravilnik o obliku i sadržini poreske prijave za utvrđivanje poreza na dobit Pravnih lica („Sl.list RCG“, 8/09).

Savet Agencije za nadzor osiguranja, doneo je slijedeće propise:

- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja matematičke rezerve i rezerve za učešće u dobiti („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnjanje rizika („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o sadržini izveštaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja („Sl.list RCG“, 70/08),
- Pravilnik o utvrđivanju rezultata poslovanja, raspoređivanju ostvarene dobiti, pokriću gubitka i mjerama za pokriće gubitka („Sl.list RCG“, 70/08).

Uz ove propise se primjenjuju i Međunarodni računovodstveni standardi.

2.3. U primjeni i sprovođenju poslovne politike Društvo je primjenjivalo opšta akta i akta poslovne politike, kao što su:

- Statut (od 26. septembra 2009. godine),
- Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama,
- Pravilnik o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosnih premija,
- Pravilnik za masovne i katastrofalne štete,
- Pravilnik o načinu utvrđivanja dijela tehničke premije za isplatu nastalih neisplaćenih obaveza (rezervisane štete),
- Pravilnik o korišćenju, uslovima i načinu plasmana sredstava osiguranja,
- Pravilnika o preventivi,
- Pravilnik o maksimalnoj stopi režijskog dodatka,
- Pravilnik o formiranju i načinu obračuna matematičke rezerve osiguranja života,
- Odluka o tabeli maksimalnog samopridržaja,

Odbor direktora Društva na sjednici održanoj 24. decembra 2009. godine donijeo je sljedeća akta:

- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi i rezervi štete,
- Pravilnik o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosne premije,
- Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnavanje rizika,
- Pravilnik o formiranju i načinu obračuna matematičke rezerve,
- Pravilnik o formiranju i korišćenju rezervi za učešće u dobiti (samo za životna osiguranja), i
- Pravilnik o ograničenjima pojedinih oblika deponovanja i ulaganja sredstava tehničkih rezervi i o najvišim iznosima pojedinih deponovanja i ulaganja sredstava garantne rezerve Društva za osiguranje.

Skupština Društva donijela je novi Statut, a sve u cilju usaglašavanja sa odredbama novog Zakona o osiguranju („Sl.list RCG“, 78/06 i 19/07).

2.4. Napominjemo da je po reviziji Godišnjeg obračuna za 2008. godinu Ovlašćeni revizor izrazio pozitivno mišljenje po istom.

U toku revizije utvrđeno je:

2.5. Društvo je primjenilo svoja akta sa kojima je utvrdilo način obračuna i iskazivanja prenosnih pozicija, po naprijed navedenim pravilnicima. Prenosne pozicije su iskazane u realnim veličinama.

2.6. Obračun prenosnih premija i rezervisanih šteta i matematičke rezerve obavljen je u skladu sa odgovarajućom metodologijom i po ovlaštenom aktuaru – mr. Vladanka Vučeljić iz Podgorice – koja posjeduju odgovarajuće ovlaštenje za obavljanje aktuarskih poslova.

2.7. Dopunske informacije

Prilikom revizije finansijskih izvještaja akcionarskog društva za osiguranje „Grawe“ Podgorica, uključeni su iskazi koji čine dio procesa finansijskog izvještavanja, a to su: Bilans stanja, Bilans uspjeha, Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) i Bilans novčanih tokova, Izvještaj o poslovanju akcionarskog društva u 2009. godini i drugi izvještaji – objašnjavajući dokazni materijali, koji su uključeni u godišnje finansijske iskaze.

Za vrijeme revizije obavljeno je ispitivanje finansijskih izvještaja, koji su pokrivali sva područja koja se obuhvataju u izvještaju revizije u cilju da se utvrdi:

- da li su finansijski iskazi sačinjeni u skladu sa Zakonom, normativnim aktima ili Ugovorom o osnivanju Akcionarskog društva;
- da li su računovodstvene politike prihvatljive i da li su konzistentno primijenjene;
- da li podaci dati u finansijskim izvještajima odgovaraju podacima u knjigama i evidencijama;
- da li je imovima Društva pravilno evidentirana i iskazana u finansijskim izvještajima;
- da li su podaci u Bilansu uspjeha prikazani pravilno.

Sve informacije o finansijskim pozicijama obrađene su u Bilansu stanja, dok su informacije o rezultatu poslovanja date u Bilansu uspjeha.

Finansijski izvještaji, koji čine sastavni dio naše revizije sastavljeni su na osnovu fakturisane realizacije, dok su učinci transakcija ostalih događaja priznati u momentu nastanka, urađeni su pod pretpostavkom neodređenog trajanja djelatnosti Društva i produženje poslovanja za dogleđnu budućnost, što znači da Društvo nema namjeru, niti potrebu da likvidira ili da značajnije smanji razmjer svog poslovanja, već naprotiv da proširi obim rada i djelatnosti.

Akcionarsko društvo za osiguranje "Grawe" Podgorica, vodi poslovne knjige po sistemu dvojnog knjigovodstva, a sastoje se od Dnevnika, Glavne knjige i pomoćnih knjiga, koje su prenijete na sistem za automatsku obradu podataka i omogućavaju kontrolu ispravnosti knjiženja, čuvanja i korišćenja podataka, kao i uvid u hronologiju izvršenih knjiženja, kako u osnovnim, tako i pomoćnim poslovnim knjigama i sagledavanje svih promjena na računima Glavne knjige.

Za vođenje poslovnih knjiga za 2009. godinu, odgovorno lice je Ivan Jokanović, dipl. oec.

Izvještaj o obavljenoj ekonomsko – finansijskoj reviziji finansijskih iskaza – Godišnjeg računa navedenog akcionarskog društva temeljen je na osnovama važećih zakonskih propisa i Međunarodnih standarda revizije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Materijalna imovina

Nekretnine i oprema iskazani su u Blansu stanja po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ispravku vrijednosti.

Izdaci za servisiranje i razne popravke knjiže se kao trošak tekućeg ili investicionog održavanja, odnosno ne mogu se uključiti u vrijednost sredstva.

3.2. Amortizacija

Obračun amortizacije nekretnina i opreme vrši se od početka narednog mjeseca u odnosu na mjesec kada je stavljeno u upotrebu, a za obračun amortizacije primjenjuje se proporcionalni metod.

3.3. Depoziti kod kreditnih institucija

Kratkoročni finansijski plasmani obuhvataju depozite kod banaka. Navedeni plasmani iskazuju se po nabavnoj vrijednosti.

3.4. Prenosne premije

Prenosne premije su obračunate na ukupnu premiju po pro-rata temporis metodu.

3.5. Rezervisane štete

Društvo vrši rezervisanje za prijavljene, a nelikvidirane štete na osnovu pojedinačne procjene iznosa štete, koje će Društvo morati da plati.

Društvo vrši rezervisanja za nastale neprijavljene štete na osnovu Pravilnika.

3.6. Finansijske obaveze

Kratkoročnim obavezama smatraju se obaveze koje dospijevaju u roku od godinu dana, od dana činidbe, odnosno od dana godišnjeg bilansa.

3.7. Prihodi

Prihodi obuhvataju prihode od uobičajenih aktivnosti Društva. Uobičajene odnosno redovne aktivnosti Društva su sve aktivnosti koje Društvo preduzima u djelokrugu svog rada i registrovane djelatnosti.

3.8. Rashodi

Rashodi obuhvataju troškove koji proističu iz uobičajenih aktivnosti Društva i gubitke.

3.9. Porez na dobitak

Konačni iznos obaveza po osnovu poreza na dobitak utvrđuje se primjenom propisane poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu u prijavi poreza na dobit.

Stopa poreza na dobitak u 2009. godini je 9 %.

3.10. Prihodi osiguranja kao i rashodi struktuirani su i posebno kvantificirani i obrazloženi u trećem poglavlju – Analize uz izvještaj o obavljenoj reviziji. Svi iznosi su kvantificirani i iskazani u Eurima.

3.11. Podaci o broju zaključenih ugovora o zastupanju/posredovanju i posrednicima u osiguranju

U periodu 01.01.do 31.12.2009. godine Društvo je zaključilo novih 1.799 ugovora.

Portfelj Društva broji 10.842 ugovora o osiguranju života, od kojih 5.301 sa dodatnim osiguranjem od posljedica nesrećnog slučaja.

U toku 2009. godine Društvo je aktivno saradivalo sa Društvima za posredovanje ili zastupanje u osiguranje, a na osnovu slijedećih Ugovora:

- Ugovor o posredovanju u poslovima osiguranju br. 2/2004 sa Agencijom za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju "SAFE-INVEST CG ",d.o.o., Podgorica – dozvola za rad po Rješenju Ministarstva finansija Republike Crne Gore br. 02-5958/1.
- Ugovor o zastupanju i posredovanju u osiguranju br. 1/2006 sa Agencijom za pružanje drugih usluga u osiguranju "WVPCG",d.o.o.,Budva – dozvola za rad po Rješenju Ministarstava finansija Republike Crne Gore br.02-8340/2 .

1) BILANS STANJA

Osnovica mjerenja u prikupljanju finansijskih iskaza bili su istorijski i tekući troškovi i primijenjen je koncept očuvanja kapitala, kako finansijskog, tako i fizičkog, propisanih prihvaćenim računovodstvenim politikama. Prilikom vrednovanja sredstava prikazanim u Bilansu stanja primjenjena su četiri fundamentalna računovodstvena koncepta, a to su:

- koncept nastavka poslovanja
- koncept uzročnosti prihoda i rashoda
- koncept stabilnosti
- koncept opreznosti

AKTIVA

4. MATERIJALNA IMOVINA

Predsjednik Odbora direktora Akcionarskog društva za osiguranje „Grawe“ Podgorica donio je Odluku o godišnjem popisu imovine i obaveza za 2009. godinu od 1. decembra 2009. godine.

Na osnovu prednje Odluke, a istog dana, predsjednik Odbora direktora donio je Rješenje o obrazovanju Komisije za popis imovine i obaveza za 2009. godinu.

Komisija za popis izvršila je na osnovu prednje Odluke popis svih osnovnih sredstava na dan 31.12.2009. godine. Komisija za popis osnovnih sredstava nije utvrdila razlike između popisanog i knjigovodstvenog stanja.

Vrednovanje građevinskih objekata i opreme nakon početnog priznavanja, izvršeno je primjenom osnovnog postupka predviđenog MRS – 16 – imovina, postrojenja i oprema, kako je to regulisano i članom 30. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama ovog Društva.

Stanje i promjene na materijalnoj imovini tokom 2009. godine bile su kako slijede:

	Zgrade	Oprema	Oprema u pripremi	(EUR)
				Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST				
– Stanje 1. januara 2009. godine	73.971	41.679	4.245	119.895
– Povećanje – nove nabavke	-	8.155	1.851	10.006
– Prenos između imovine	-	5.336	(5.336)	-
– Prenos u sitan inventar	-	(8.980)	-	(8.980)
Stanje 31. decembra 2009. godine	73.971	46.190	760	120.921
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI				
– Stanje 1. januara 2009. godine	(5.702)	(12.720)	-	(18.422)
– Amortizacija za 2009. godinu	(1.849)	(7.669)	-	(9.518)
– Ukalkulisan otpis sitnog inventara	-	(8.292)	-	(8.292)
– Prenos u sitan inventar	-	2.725	-	2.725
Stanje 31. decembra 2009. godine	(7.551)	(25.956)	-	(33.507)
NEAMORTIZOVANA VRIJEDNOST				
Stanje 31. decembra 2008. godine	68.269	28.959	4.245	101.473
Stanje 31. decembra 2009. godine	66.420	20.234	760	87.414

Metodom uzorkovanja utvrđena je postojanost i ekonomska upotrebljivost osnovnih sredstava sa niskim procentom amortizovanosti od 27,71 % s obzirom da se radi o novijim sredstvima.

Građevinski objekti

Na građevinskom objektima, nije bilo promjena, osim obračuna amortizacije za 2009. godinu u visini od 1.849 Eura.

Ovdje se radi o poslovnom prostoru u vlasništvu ovog Društva upisanog u listu nepokretnosti br. 1202, na kat. parceli br.1186/8-objekat 1 PD 63, a na osnovu Rješenja Vlade Republike Crne Gore – Uprave za nekretnine, Podgorica, br. 954–101–UP–782/2006.

Oprema

Društvo je u toku 2009. godine izvršilo nabavku nove opreme u visini od 10.006 Eura (2008. godine – 10.951 Eura), a po grupama kako slijedi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Kancelarijski namještaj	323	3.893
– AOP uređaji	1.528	4.575
– Ostala oprema – sitan inventar	8.155	2.483
Ukupno:	10.006	10.951

Metodom uzorka izvršen je uvid u pojedine fakture i nisu konstatovane nepravilnosti:

Naziv osnovnog sredstva	Br. računa i dobavljač	Vrijednost nabavke (EURA)
– Kancelarijski nameštaj	Račun 215/09 - „Monte Sigma“, Podgorica	323
– Projektor i platno	Račun 354/9 - „Data Link“, Podgorica	768
– Računarska oprema	Račun PG-012239 – „Pakom Montenegro“, d.o.o. Kotor	808

Na iskazanu opremu, obračunata je amortizacija po stopama utvrđenim Odlukom o visini stopa amortizacije. Ukupna ispravka vrijednosti opreme za 2009. godinu, iskazana je u visini od 7.669 Eura.

Uvidom u likvidnu dokumentaciju i popisni elaborat osnovnih sredstava, primjenom revizijskih procedura, stekli smo uvjerenje da osnovna sredstva stvarno postoje, da su vlasništvo Društva, da su vrednovana u skladu sa važećim propisima i evidentirana u poslovnim knjigama, uz potpunu i vjerodostojnu dokumentaciju, istinito i objektivno.

5. ULAGANJA

Struktura ulaganja na dan 31.12.2008. i 2009. godine daje se u slijedećem prikazu:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Dugoročne hartije od vrijednosti	23.895	38.421
– Ispravka vrijednosti	(4.027)	(16.142)
	19.868	22.279
– Ostali zajmovi	4.300	3.519
– Depoziti kod kreditnih institucija	10.296.271	7.252.131
Ukupno:	10.320.439	7.277.929

5.1. Akcije i drugi vrijednosni papiri

5.1.1. Dugoročne hartije od vrijednosti

Društvo je ranijih godina dio svoga novčanog potencijala plasiralo u dugoročne hartije od vrijednosti, (obveznice stare devizne štednje). Obveznice stare devizne štednje su kupljene na tržištu hartija od vrijednosti, a preko ovlašćenih brokerskih kuća.

Uknjižba kupljenih hartija od vrijednosti je izvršena u visini nominalne vrijednosti, a preko ispravke vrijednosti je izvršeno njihovo svođenje na tržišnu vrijednost. Ispravka vrijednosti kod dugoročnih plasmana predstavlja razliku između nominalne vrijednosti obveznica stare devizne štednje i tržišne vrijednosti istih hartija od vrijednosti.

Uvidom u obračune posla berzanskog posrednika, obveznice stare devizne štednje nabavljene berzanskom kupovinom imaju dospijeće u periodu od 2010. do 2013. godine.

Vrednovanjem svih obveznica (starih i novonabavljenih) po tržišnoj vrijednosti na dan 31.12.2009. godine (Izveštaj o prometu na Montenegroberzi) utvrđena je vrijednost u visini od 19.868 Eura, koja je iskazana na dan bilansa u knjigovodstvu Društva.

Razlika između kupovne vrijednosti uvećane za linearni prinos i tržišne vrijednosti u visini od 9.477 Eura knjižena je u korist revalorizacionih rezervi, odnosno ostvaren je pozitivan efekat, koji je u skladu sa MRS 39 knjižen na revalorizacione rezerve.

Uvidom u Izveštaje o cijenama akcija na dan 31.12.2009. godine, utvrđeno je da je Društvo pravilno utvrdilo i iskazalo tržišnu vrijednost akcija na navedeni dan.

Ocjena je ovlašćenog revizora da su ostvareni uslovi pod kojima su plasirana finansijska sredstva povoljni. Visina prinosa nije ostvarena u ovom periodu što je djelomično rezultat uravnoteženja na tržištu hartija od vrijednosti. Međutim ulaganjem u obveznice Društvo nastoji da obezbijedi sigurnost plasmana i očuvanje sredstava Društva, s obzirom da je postignuta usklađenost plasmana sa uslovima na tržištu i uslovima sadržaja osiguranja života.

5.1.2. Ostali zajmovi

Na ovom računu iskazani su krediti odobreni osiguranicima, odnosno jedna vrsta pozajmnice date osiguranicima do visine 80 % otkupne vrijednosti polise. Sa stanjem 31.12.2009. godine stanje je iskazano u visini od 4.300 Eura (2008. godine – 3.519 Eura).

Naime, na tražanje ugovarača osiguranja života zaključenog za ceo život osiguranika, a na osnovu člana 955. Zakona o obligacionim odnosima, može mu osiguravač isplatiti unaprijed deo osigurane svote do visine otkupne vrijednosti polise, koji ugovarač osiguranja može kasnije vratiti.

Na primljeni iznos, ugovarač osiguranja dužan je platiti kamatu.

Ovo je takođe predviđeno i članom 7- "Akontacija" Opštih uslova osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja s učešćem u dobiti LVK 99, po kojima je nekolicini ugovarača, koji su stekli uslove, odobrena isplata pozajmnice po njihovim polisama životnog osiguranja.

Pozajmica predstavlja vrstu finansiranja ugovarača, bez prekida zaključenog osiguranja i ne predstavlja nikakvu alternativu ako ugovarač osiguranja nije više u mogućnosti da ispunjava obavezu plaćanja premije. Budući da prilikom isplate pozajmnice Ugovor o osiguranju ostaje na snazi, ugovarač osiguranja i dalje je u obavezi da plaća premiju osiguranja, kao i pripadajuću kamatu na isplaćenu pozajmnicu.

Iznos pozajmnice kamati se sa 10 % godišnje kamate, koje se obračunavaju unaprijed u obliku dodatne premije, te dospijevaju zajedno sa premijim osiguranja prema ugovorenom načinu plaćanja.

Izvršen je uvid u listu - specifikaciju do sada odobrenih pozajmnica po ovom osnovu, a što se utvrđuje iz slijedeće tabele:

(EURA)				
Red. br.	Datum odobrenja kredita (pozajmnice)	Prezime i ime osiguranika	Broj polise	Iznos kredita
1.	14.09.2007.	Leković Žarko	10.000.353	1.002
2.	24.12.2008.	Radulović Danilo	10.000.206	1.424
3.	26.03.2009.	Lazović Ranka	10.000.861	800
4.	09.11.2009.	Kostović Jadranka	10.000.580	1.074
				4.300

5.2. Depoziti kod kreditnih institucija

Jedan deo raspoloživih sredstava Društvo je oročilo u vidu depozita kod banaka.

Struktura ulaganja sa 31.12.2009. godine, sa uporednim pregledom 31.12.2008. godine daje se u slijedećoj tabeli:

(EURA)				
	Rok oročenja	Kamtna stopa (p/a)	31.12.2009.	31.12.2008.
– „Crnogorska komercijalna banka“, Podgorica	12 mjeseci	8,0 %	2.998.577	3.538.522
– „Crnogorska komercijalna banka“, Podgorica	36 mjeseci	8,5 %	651.951	-
– „NLB Montenegro Banka“, Podgorica	12 mjeseci	7,5 %	2.245.066	2.963.609
– „Hypo Alpe-Adria-Bank“ a.d., Podgorica	12 mjeseci	8,5 %	1.900.000	750.000
– „ErsteBank“ a.d., Podgorica	12 mjeseci	7,6 – 8,0 %	1.150.000	-
– „Hipotekarna banka“ a.d., Podgorica	12 mjeseci	7,5 – 8,0 %	1.350.677	-
Ukupno:			10.296.271	7.252.131

Društvo je i u toku 2010. godine nastavilo sa deponovanjem raspoloživih sredstava kod ovlašćenih banaka.

Po potvrdama banaka sa stanjem na dan 31. decembra 2009. godine, ovlašćeni revizor utvrdio je da navedeni iznos oročenog depozita odgovara stanju iskazanom u knjigovodstvu.

Ocjena je Ovlašćenog revizora da su uslovi pod kojima su sredstva plasirana u okviru tržišnih uslova.

6. TEKUĆA SREDSTVA

Ukupna tekuća sredstva uredno su popisana i usaglašena sa stanjem u knjigovodstvu od strane Komisije za popis sredstava, potraživanja i obaveza za 2009. godinu.

Tekuća sredstva u iznosu od 712.896 Eura se sastoje od:

	(EURA)	
	2009.	2008.
6.1. Dužnici iz direktnih poslova osiguranja	388.270	471.996
6.2. Ostali dužnici	176.044	31.423
6.3. Gotovina i gotovinski ekvivalent	148.582	288.140
Ukupno:	712.896	791.559

6.1. Dužnici iz direktnih poslova osiguranja

Evidentiranje potraživanja od kupaca izvršeno je na osnovu pravilno primjenjenih računovodstvenih politika Društva, a sve promjene u toku godine uredno su evidentirane na osnovu vjerodostojne dokumentacije.

Potraživanja za premiju osiguranja u visini od 388.270 Eura iskazana su po osnovu dijela nenaplaćenih premija uglavnom iz mjeseca decembra 2009. godine. Ukoliko ne dođe do naplate istih, u roku od narednih 30 dana, postupiće se kako je to regulisano članom 35. Pravilnika o računovodstvu i računovodstvenim politikama ovog Društva.

Uvidom u dokumentaciju, potraživanja na gornji iznos u cjelosti su usaglašena i popisana od strane Popisne komisije sa stanjem na dan 31.12.2009. godine.

6.2. Ostali dužnici

Ostala potraživanja mogu se analizirati kako slijedi.

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Potraživanja za zakupninu	12.100	1.100
– Potraživanja za isplaćeno bolovanje koje se refundira	2.204	-
– Potraživanja od banaka za obračunate kamate na ime oročenih depozita	161.739	30.323
Ukupno:	176.043	31.423

Potraživanja od banaka za obračunatu kamatu na oročene depozite iskazana je po obračunima banaka i ona se odnosi na 2009. godinu.

6.3. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Iznos gotovine i gotovinskih ekvivalenata na dan 31. decembra se sastoji od:

	(EUR)	
	2009.	2008.
– NLB „Montenegrobanka“ a.d. Podgorica	19.645	63.993
– „Podgorička banka Societe Generale Group“ a.d.	22.726	47.142
– „Crnogorska komercijalna banka“ a.d. Podgorica	76.540	70.835
– „Hypo Alpe-Adria-Banka“ a.d. Podgorica	13.353	65.876
– „Prva Banka Crne Gore“, a.d. Nikšić	-	34.946
– „ErsteBank“ a.d., Podgorica	5.778	-
– „Hipotekarna banka“ a.d., Podgorica	5.749	-
	143.791	282.792
– Izdvojena novčana sredstva	4.962	4.962
– Blagajna	50	25
– Kreditne kartice	(221)	361
Ukupno stanje 31.12.2009.	148.582	288.140

Društvo je sa stanjem na dan 31.12.2009. godine izvršilo popis gotovine i gotovinskih ekvivalenata i nisu utvrđene razlike između popisanog i knjigovodstvenog stanja.

Sredstva se nalaze na računima poslovnih banaka kod kojih ovo Društvo ima otvorene poslovne račune, i na kojima se vrši redovna uplata premija osiguranja.

Isplate iz blagajne, vršene su po osnovu sitnih računa i putnih troškova, a u skladu sa propisima o blagajničkom poslovanju.

PASIVA

7. KAPITAL I REZERVE

Struktura kapitala i rezervi na dan 31.12.2009. godine sa uporednim pregledom 31.12.2008. godine je slijedeća:

	(EURA)	
	2009.	2008.
7.1. Upisani kapital	2.300.021	2.300.021
7.2. Revalorizacione rezerve	(715)	(10.192)
7.3. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	2.619.051	1.232.151
Ukupno:	4.918.357	3.522.012

Stanje i promjene na kapitalu u toku 2009. godine daju se u slijedećoj tabeli:

(EURA)					
Red. broj	O P I S	Upisani kapital	Revalori-zacione rezerve	Neraspo-ređeni dobitak iz ranijih godine	Ukupno
1	2	3	4	5	7
1.	Stanje 31.12.2008. g.	2.300.021	(10.192)	1.232.183	3.522.012
2.	Isplaćene dividende	-	-	(230.000)	(230.000)
3.	Efekti usklađivanja hartija od vrijedn. 31.12.2009.g.	-	9.477	-	9.477
4.	Ostvareni rezultat 31.12.2009. godine	-	-	1.616.868	1.616.868
5.	Stanje 31.12.2009.g.	2.300.021	(715)	2.619.051	4.918.357

7.1. Upisani (osnovni) kapital:

Stanje upisanog kapitala na dan 31.12.2009. godine iskazano je u visini od 2.300.021 Eura.

Skupštine Društva na sjednici održanoj 18. marta 2009. godine, donijela je Odluku o isplati dijela profita akcionarima. Skupština akcionara odredila je isplatu dividende akcionarima Grazer Wechelseitige Versicherung AG, Graz – Austrija, u iznosu od 230.000 Eura bruto.

Prema „Listi vlasnika hartija od vrijednosti CDA“ od 31. decembra 2009. godine, vlasnik računa GRAZER WECHELSEITIGE VERSICHERUNG A.G. GRAZ, posjeduje 58.096 komada akcija po nominalnoj vrijednosti od 39,59 Eura, a čija je nominalna protivvrijednost 2.300.021 Eura.

Drugih vlasnika akcija nema.

Zakonom o osiguranju („Sl.list RCG“ 78/06) uređeni su uslovi, kao i način obavljanja djelatnosti osiguranja.

U skladu sa ovim Zakonom (čl. 9. i 10.), Društvo se opredijelilo da obavlja slijedeće poslove:

1. Osiguranje života

Društva po Zakonu o osiguranju, poštujući odredbe člana 21. navedenog Zakona, kao i člana 9. Statuta, u obavezi je da u narednom periodu obezbijedi kapital u visini od:

	(EURA) 2009.
– za životna osiguranja	800.000
Ukupno:	800.000

U skladu sa članom 21. Zakona, koji govori o minimalnim novčanim iznosima osnovnog kapitala, Društvo je udovoljilo odredbama Zakona.

Garantna rezerva regulisana je članom 92. Zakona o osiguranja, koji kaže da garantnu rezervu čine:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– osnovni kapital	2.300.021	2.300.021
– dio neraspoređene dobiti iz predhodnih godina, najviše do 50%	501.091	16
– dio neraspoređene dobiti iz tekuće godine (25 % garantne rezerve kao najniži uslovljen iznos iz čl. 92 tač. 4 Zakona o osiguranju)	700.099	479.871
– revalorizacione rezerve	(715)	(10.192)
Ukupno:	3.500.496	2.769.716

Iskazan iznos garantne rezerve potvrdio je i aktuar u svome mišljenju o finansijskim izvještajima za 2009. godinu.

Garantne rezerve ne mogu biti manje od novčanog iznosa osnovnog kapitala utvrđenog u članu 21. ovog Zakona.

Društvo je u obavezi da obezbijedi marginu solventnosti u skladu sa članom 96. i 97. Zakona.

Garantna rezerva društva za osiguranje uvijek mora biti veća od izračunate margine solventnosti.

7.2. Revalorizacione rezerve

Društvo je u skladu sa MRS-39, efekte usklađivanja vrijednosti obveznica stare devizne štednje knjižilo na teret revalorizacionih rezervi, kako je to obrazloženo pod tačkom 5.1.1. Izvještajnog redoslijeda.

7.3. Neraspoređeni dobitak

Neraspoređeni dobitak možemo analizirati kako slijedi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Neraspoređeni dobitak iz ranijih godina	1.232.183	31
– Profit za period	1.616.868	1.232.152
– Isplaćene dividende	(230.000)	-
Ukupno:	2.619.051	1.232.183

8. TEHNIČKA REZERVISANJA

Iznos tehničkih rezervisanja predstavljaju zbir slijedećih iznosa izdvojenih rezervi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
8.1. Prenesena premija	1.664.316	1.845.076
8.2. Rezervisanja za životno osiguranje (neto)	3.852.674	1.827.622
8.3. Rezervisanja za štete (neto)	175.041	168.294
Ukupno:	5.692.031	3.840.992

Društvo za osiguranje je dužno da na kraju obračunskog perioda utvrdi tehničke rezerve, a u cilju pokrića obaveza iz obavljanja poslova osiguranja.

Ovlašćeni aktuar je u svom Mišljenju na godišnji račun i godišnji izvještaj o poslovanju za 2009. godinu, Akcionarskog društva za osiguranje „Grawe“ iz Podgorice potvrdio ispravnost obračunatih tehničkih rezervi, tj. prenosnih premija, rezervisanih šteta, učešća u dobiti i matematičke rezerve.

8.1. Prenesena premija sastoji se iz:

	(EURA)	
	2009.	2008.
8.1.1. Prenesena premija osiguranja života	1.561.570	1.760.732
8.1.1.1. Prenesena premija osiguranja života udio reosiguravača	(56.147)	(63.489)
8.1.2. Prenesena premija – dopunska nezgoda za slučaj invalidnosti	105.218	76.354
8.1.2.1. Prenesena premija – dopunska nezgoda za slučaj invalidnosti udio reosiguravača	(31.566)	(22.906)
8.1.3. Prenesena premija za dopunsko osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode	143.515	160.795
8.1.3.1. Prenesena premija za dopunsko osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode udio reosiguravača	(58.274)	(66.410)
Ukupno:	1.664.316	1.845.076

Društvo je obračunalo prenesenu premiju metodom "pro rata temporis", a u skladu sa Pravilnikom o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosnih premija, kako je to verifikovano i od strane ovlašćenog aktuara.

Ukupna bruto prenesena premija čini 34 % od ukupne bruto premije.

Iskazani iznos prenesenih premija, potvrdio je i aktuar u svome mišljenju o finansijskim izveštajima za 2009. godinu.

8.1.1. Prenesena premija bez udela reosiguravača

Društvo je ispravno proknjižilo razliku prenesene premije osiguranja života između početnog stanja i stanja na dan bilansiranja u iznosima kako slijedi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Prenesena premija osiguranja života 31.12. tekuće godine	1.561.570	1.760.732
– Prenesena premija osiguranja života 31.12. prethodne godine	(1.760.732)	(1.408.042)
Razlika za knjiženje	(199.162)	352.690

8.1.2. Prenesena premija – dopunska nezgoda za slučaj invalidnosti

U skladu sa sadržajem iz Kontnog okvira, Društvo je takođe proknjižilo razliku (promjenu) između početnog stanja i stanja 31.12.2008. godina za prenesenu premiju dopunskog osiguranja za slučaj invalidnosti u slijedećim iznosima:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Prenesena premija dopunska nezgoda za slučaj invalidnosti 31.12. tekuće godine	105.218	76.354
– Prenesena premija dopunska nezgoda za slučaj invalidnosti 31.12. prethodne godine	(76.354)	(84.701)
Razlika za knjiženje	28.864	(8.347)

8.1.3. Prenesena premija za dopunsko osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Prenesena premija za dopunsko osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode 31.12. tekuće godine	143.515	160.795
– Prenesena premija za dopunsko osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode 31.12. prethodne godine	(160.795)	(126.779)
Razlika za knjiženje	(17.280)	34.016

8.2. Rezervisanja za životno osiguranje (neto)

Struktura rezervisanja za životno osiguranje na dan 31.12. je slijedeća:

	(EURA)	
	2009.	2008.
8.2.1. Matematička rezerva osiguranja života	3.548.284	1.673.023
8.2.2. Rezerve za udio u dobiti	142.442	64.692
8.2.3. Rezervisano učešće u dobiti	161.948	89.907
Ukupno:	3.852.674	1.827.622

Iznos usaglašen sa izvještajem aktuara.

8.2.1. Obračun matematičke rezerve

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primjenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primenom:

- a) bruto (Zillmer-ove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života, sa stopom cilmerizacije od 3,5 %;
- b) neto - prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizirana), odnosno za sva osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije (npr. osiguranja sa jednokratnom premijom);
- c) matematička rezerva se uvećava za rezerve upravnih troškova za sva osiguranja kod kojih je period plaćanja premije kraći od ugovorenog trajanja osiguranja, odnosno kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja.

Sa stanjem na dan 31.12.2009. godine matematička rezerva iskazana je u visini od 3.548.284 Eura (2008. godine – 1.673.023 Eura).

8.2.2. Rezerve za udio u dobiti u visini od 142.442 Eura (2008. godine – 64.692 Eura) rezervišu se kao rezerva za dobit koja će biti pripisana pojedinim polisama u toku 2010. godine.

Obračun izvršen od strane ovlašćenog aktuara u skladu sa aktuarskim principima i usaglašeno sa finansijskim izvještajima.

8.2.3. Rezervisano učešće u dobiti podrazumijeva rezervu za dobit koja se pripisuje pojedinim polisama u skladu sa poslovnim planovima pojedinih tarifa osiguranja života. Poslovnom politikom Društvo određuje krajem jedne poslovne godine visinu dobiti za najmanje dvije naredne poslovne godine i na taj način Društvo se obavezuje da će u svom bilansu iskazivati tu rezervu bez obzira na rezultate poslovanja i time daje dodatnu sigurnost osiguranicima.

Sa stanjem 31.12.2009. godine rezerva za učešće iznosi 161.948 Eura (2008. godine – 89.907 Eura).

8.3. Rezervisanja za štete (neto)

Društvo je izvršilo rezervaciju šteta u skladu sa Pravilnikom o načinu utvrđivanja dijela tehničke premije za isplatu nastalih neisplaćenih šteta, koja je verifikovana od strane Ovlašćenog aktuara.

Struktura rezervisanih šteta je slijedeća:

	(EURA)	
	2009.	2008.
Prijavljene a neisplaćene štete		
– Osiguranje života	79.243	26.782
– Osiguranje za slučaj smrti uslijed nezgode	25.734	11.963
Svega:	104.977	38.745
– Rezervisanja za nastale a neprijavljene štete za slučaj smrti uslijed nezgode	7.324	10.255
– Rezervisanja za prijavljene a nelikvidirane i neisplaćene štete	106.051	175.899
– Rezervisanja za neprijavljene štete za slučaj invalidnosti	22.991	13.316
– Udio reosiguranje u rezervisanim štetama	(66.302)	(69.921)
Ukupno:	175.041	168.294

9. Rezervisanja za ostale rizike i štete

Iskazane su obaveze za porez na dobit 2009. godine u iznosu od 40.311 Eura (2008. godine – 110.016 Eura).

10. Depoziti primljeni od reosiguranja

Depozit primljen od reosiguranja iskazan je sa 31.12.2009. godine u visini od 19.663 Eura (2008. godine – 19.663 Eura), a na osnovu Ugovora sa reosiguravačem GRAZER WECHELSEITIGE VERSICHERUNG A.G. GRAZ.

11. Povjerioci

Društvo je na osnovu imenovane Komisije izvršilo popis svih obaveza, po kojem nisu utvrđene razlike između knjigovodstvenog i stvarnog stanja.

Ukupan iznos obaveza prema povjeriocima sa stanjem 31.12. daje se u slijedećoj tabeli:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Iznos koji se duguje pridruženim preduzećima i preduzećima povezanim participiranjem interesa	466	536
– Obaveze za zarade, i doprinose na zarade	564	-
– Dobavljači koji nijesu direktno vezani za poslove osiguranja	4.332	15.449
– Dobavljači proistekli iz poslova reosiguranja	48.667	260.785
– Obaveze za proviziju – Agencije	87.457	9.903
– Primljeni avansi po osnovu premija	256.836	279.094
– Obaveze za gradsko građevinsko zemljište	-	42
– Avans Agenciji	(4.719)	-
Ukupno:	393.603	565.809

11.1. Dobavljači koji nisu direktno vezani za poslove osiguranja

Sve obaveze prema dobavljačima uredno se izmiruju, tako da su na dan 31.12.2009. godine iskazane obaveze u iznosu od 4.798 Eura, samo po osnovu nekoliko računa ispostavljenih na kraju 12. mjeseca.

Uvidom u tekuću dokumentaciju 2010. godine, svi računi izmireni su odmah početkom januara.

Procenat izmirenih obaveza prema ovoj vrsti dobavljača sa stanjem 31.12.2009. godine ostvaren je u visini procenta od (248.555 : 259.741) 95,69 %.

11.2. Dobavljači proistekli iz poslova reosiguranja

Poslove reosiguranja vrši „GRAZER WECHELSEITIGE VERSICHERUNG A.G. GRAZ“ od 1. jula 2009. godine.

Društvo je u svojim poslovnim knjigama knjižilo obračune reosiguranja, koji se za osiguranje kvota ispostavljaju polugodišnje, dok se za višak šteta i ekscidente obračuni reosiguranja ispostavljaju krajem godine.

Neizmirene obaveze proistekle iz poslova reosiguranja na dan 31.12.2009. godine, iskazane su kako slijedi:

	(EUR)	
	2009.	2008.
– Udeo reosiguravača u plaćenim štetama	(41.571)	(68.466)
– Premije reosiguranja	177.114	190.192
– Portfeljno ulazna premija do 1. jula 2009. godine	-	150.394
– Portfolio štete od 1. jula 2009. godine	-	71.811
– Obračunate kamate	1.084	488
– Udeo u dobiti 2009. godine	(51.167)	(19.012)
– Provizija	(36.793)	(44.959)
Svega:	48.667	280.448
– Depozit primljen od reosigurača	-	(19.663)
Ukupno:	48.667	260.785

Uvidom u obračune reosiguranja, utvrđeno je da su pravilno iskazani u poslovnim knjigama i finansijskim izvještajima Društva.

11.3. Ostale povjerioce uključujući poreske i društvene obaveze čine:

11.3.1. Obaveze za proviziju zastupnicima iskazane su prema agencijama registrovanim za obavljanje poslova zastupanja i posredovanja u osiguranju u iznosu od 87.457 Eura (2008. godine – 9.903 Eura).

U toku 2009. godine poslove zastupanja i posredovanja u osiguranju obavljale su dve Agencije i to:

- " SAFE INVEST CG" d.o.o. Podgorica
- " WVPCG" d.o.o. Budva

Agencije su dužne da dostavljaju mjesečne obračune za obavljani posao, a Društvo je u obavezi da obračuna naknadu (proviziju) i istu uplati Agencijama na njen račun. Visina i način isplate regulisana je Aneksima Ugovora po provizionim šemama za životna osiguranja, dok kod osiguranja nezgode ona iznosi 20 % od tehničke premije.

11.3.2. Primljeni avansi po osnovu premija

Na ovom računu knjiže se uplate koje stižu na osnovu ponude osiguranja, odnosno stoje na ovom računu u periodu od uplate do izdavanja polise osiguranja. Naime, na osnovu liste iz AOP sistema, daje se pregled ukupno fakturisane premije, a razliku preko iste, čine uplate, koje se prenose na obaveze do momenta izdavanja polise osiguranja.

Sve obaveze evidentirane su u knjigovodstvu na osnovu vjerodostojne dokumentacije, prate se i uredno izmiruju, na što ukazuju gore pomenuti procenti izmirenih obaveza.

12. Pasivna vremenska razgraničenja

	(EUR)	
	2009.	2008.
– Razgraničeni troškovi revizorskih i aktuarskih usluga	11.100	11.100
– Obračunati a nefakturisani troškovi provizije Agencijama koje zastupaju Društvo	45.530	101.330
– Ostala pasivna vremenska razgraničenja	154	39
Ukupno:	56.784	112.469

Obračunati a nefakturisani troškovi provizije iskazani su po osnovu prijavljenih osiguranja, za koje još uvek nije plaćena premija osiguranja.

2) BILANS USPJEHA

Prihodi i rashodi ostvareni iz redovnih poslovnih aktivnosti u posmatranom periodu iskazani su po bilansnim pozicijama u skladu sa važećim propisima koji omogućavaju utvrđivanje finansijskog rezultata perioda. Podaci iskazani u podbilansima Bilansa uspjeha su osnova za donošenje odgovarajućih poslovnih odluka koje su od uticaja na unapređenje poslovanja, upravljanje kapitalom i preduzimanje odgovarajućih mjera u cilju ostvarivanja većeg finansijskog rezultata.

13. Bilans uspjeha

Društvo je ostvarilo profit u iznosu od 1.616.868 Eura, po sljedećoj strukturi, i to:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Tehnički račun – poslovi životnih osiguranja	1.616.868	1.232.152
– Netehnički račun	159.915	118.683
Ukupno	1.776.783	1.350.835
– Porez na dobitak	(159.915)	(118.683)
Profit:	1.616.868	1.232.152

Struktura ostvarenih prihoda i rashoda po funkcijama i računima je sljedeća:

(EURA)			
O P I S	Tehnički račun – poslovi životnog osiguranja	Netehnički računi	Ukupno
2	3	4	5
– PRIHODI OD PREMIJE (RAZGRANIČENA PREMIJA OSIGURANJA BEZ REOSIGURANJA)	4.797.881		4.797.881
– PRIHODI OD ULAGANJA	648.298		648.298
– RASHODI-IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE - MJERODAVNE ŠTETE	(213.620)		(213.620)
– PROMJENE U OSTALIM TEHNIČKIM REZERVISANJIMA BEZ REOSIGURANJA	(2.022.848)		(2.022.848)
– OSTALI POSLOVNI RASHODI	(1.432.928)		(1.432.928)
– OSTALI TEHNIČKI RASHODI	-		-
– TEHNIČKI RAČUN-DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	1.776.783		1.776.783
POREZ NA DOBIT		(159.915)	(159.915)
PROFIT - Ukupno	1.776.783	(159.915)	1.616.868

B. Tehnički račun – poslovi životnog osiguranja

13.1. Društvo je ostvarilo poslovne prihode po osnovu bruto premije osiguranja, bez reosiguranja uvećanih za promjene rezervisanja, promjena prenosnih premija i premije reosiguranja u iznosu od 4.797.881 Eura (2008. godine – 4.968.214 Eura), po osnovnim strukturalnim prihodima i rashodima za osiguranje života i osiguranje imovine (nezgode), i to:

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
– Premija reosiguranja – povezana lica	(327.404)	(190.192)
– Premija reosiguranja – ostala osiguranja	-	(44.951)
– Premija reosiguranja – život	-	(138.095)
– Promena prenosne premije RE – povezana lica	(6.817)	152.805
– Promena prenosne premije – udeo RE – ostala osiguranja	-	(41.471)
– Promena prenosne premije – udeo RE – život	-	(155.347)
– Prihodi od premije osiguranja – život	4.629.514	5.387.963
– Prihodi od dodatka za troškove zaključenja ugovora o osiguranju – život	15.162	36.294
– Promena prenosne premije – osiguranje života	216.442	(386.707)
– Prihod od premije osiguranja – ostala osiguranja	290.929	332.088
– Promena prenosne premije – ostala osiguranja	(28.864)	8.347
– Ostali poslovni prihodi – život	820	1.404
– Prihodi od zaračunatih troškova opomena - život	8.099	6.076
Ukupno zarađene premije bez reosiguranja	<u>4.797.881</u>	<u>4.968.214</u>

Efekti iz osnova prenosnih premija na finansijski rezultat iskazuju se u visini iznosa od 180.760 Eura (2008. godine – 422.372 Eura), što se utvrđuje iz odnosa veličina stanja na početku i kraju obračunskog perioda, i to:

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
a) Prenosna premija 31.12. prethodne godine	1.845.076	1.422.704
b) Prenosna premija 31.12. tekuće godine	(1.664.316)	(1.845.076)
Rashod (umanjenje prihoda)	<u>180.760</u>	<u>(422.372)</u>

U Bilansu uspjeha stanje od 180.760 Eura (2008. godine – 422.372 Eura) je u sadržaju stanja i promjena koji su ostvarene tih godina, a koje su bile od uticaja na finansijski rezultat, i to:

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
a) Promjene visine prenosne premije osiguranja života	216.442	386.707
b) Promjene visine prenosne premije dodatnog osiguranja	(28.864)	(8.347)
c) Povjećanje prenosne premije	187.578	378.360
d) Rashodi po osnovu promjena prenosnih premija reosiguravača života	(6.817)	(152.805)
e) Prihodi po osnovu promjena prenosnih premija reosiguravača imovine	-	155.346
f) Prihodi po osnovu promjena prenosnih premija reosiguravača za smrt usled nezgode	-	41.471
g) Efekat na rezultat – prihod	<u>180.761</u>	<u>422.372</u>

Društvo je ugovorilo pokriće rizika iznad visine samopridržaja zaključivanjem ugovora o reosiguranju života (uključujući i sva dodatna osiguranja od nesrećnog slučaja koja za posljedicu imaju smrt – na bazi viška rizika, sa GRAZER WECHELSEITIGE VERSICHERUNG A.G. GRAZ. Isto tako je zaključilo Ugovor o reosiguranju srazmjernog dijela rizika životnog osiguranja, kao i Ugovor o reosiguranju kod osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja, takođe pod istim brojem i dopunom.

Ostvareni su rashodi po osnovu premije reosiguranja, i to:

	(EUR)	
	2009.	2008.
– Reosiguranje za slučaj smrti usled nezgode	116.548	132.819
– Reosiguranje života	122.191	137.467
– Reosiguranje nezgode	88.665	102.952
Ukupno:	327.404	373.238

Društvo dostavlja reosiguravaču obračun na način i u roku koji je predviđen u aneksu ugovora.

Ugovori su zaključeni na neodređeno vrijeme uz posebno proceduralno propisani način raskida ugovora, koji je propisan aneksima ugovora.

Uvidom u dokumentaciju i evidenciju, zaključuje se, da je Društvo sprovelo promjene po osnovu prenosnih premija u skladu sa Zakonom i Pravilnikom o prenosnim premijama i obračunom aktuara.

Iskazi veličina po osnovu učešća reosiguravača u premiji osiguranja i prenosnih premija dati su na osnovu zakonskih propisa, Ugovora sa reosiguravačem, internih akata Društva i obračunom ovlašćenog aktuara.

U razdoblju januar – decembar 2009. godine ostvarena je nova produkcija od 1.799 ugovora osiguranja života, od kojih je 1.258 sa dodatnim osiguranjem od posljedica nesrećnog slučaja.

Raspodjela premije osiguranja je izvršena u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka donijetog 27.09.2004. godine od strane Skupštine Društva.

Premija osiguranja života sastoji se od:

- a) dijela premije za izmirivanje obaveza po ugovorima o osiguranju,
- b) dijela premije za režijski dodatak koji se računa po načelima aktuarske matematike,
- c) dijela premije za izmirivanje obaveza po ugovorima o osiguranju života u prvoj godini trajanja osiguranja iznosi 80 % prve godišnje premije osiguranja života,
- d) u skladu sa tehničkim planom osiguranja života procenat od 80 % će se smanjivati u narednim godinama trajanja osiguranja kako se to predviđa "Zilmerovom" metodom obračuna troškova sprovođenja osiguranja.

13.2. Dobici od ulaganja - prihodi

Društvo je iskazalo prihode (dobitak) od ulaganja u iznosu od 648.298 Eura (2008. godine – 344.643 Eura).

Struktura ostvarenih prihoda je slijedeća:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Prihodi od kamata osiguranja života – depozit	628.176	325.582
– Prihodi od kamata osiguranja života - "a vista"	3.983	2.121
– Prihodi od kamata osiguranja života – pozajmice	301	281
– Prihodi od usklađivanja vrijednosti HOV – a život	2.638	3.459
<u>Prihodi osiguranja života</u>	635.098	331.443
– Prihodi od zakupnina	13.200	13.200
<u>Ostali prihodi</u>	13.200	13.200
Ukupno ostvareni prihodi–dobici od ulaganja	646.298	344.643

Ukupno ostvareni dobitci od ulaganja po tehničkom računu i netehničkim računima iznose 648.298 Eura (2008. godine – 344.643 Eura).

Značajan porast prihoda od kamata u odnosu na prethodnu godinu nastao je usljed povećanja depozita kod kreditnih institucija.

13.3. Rashodi – izdaci za osigurane slučajeve bez reosiguranja i rezervisanja (naknada štete i promjene rezervi)

Društvo je iskazalo visinu ovih rashoda u iznosu od 213.619 Eura (2008. godine – 272.721 Eura), koja je ostvarena po slijedećim osnovama, i to:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Naknade šteta	276.106	315.286
– Promjene rezervi za prijavljene štete Ž	97.320	58.613
– Promjene rezervi za prijavljene štete I	(62.669)	123.143
– Promjene rezervi za štete – udio Re – imovina	3.619	(69.921)
– Promjena rezervi za štete – udio Re – život	-	60.471
– Naknada šteta osiguranja života – udio RE	(69.234)	(109.080)
– Naknada šteta osiguranje imovine – udio RE	-	(5.506)
– Promjena rezervi za IBNR	16.291	(530)
– Prihodi od smanjenja rezervi za štete	(47.100)	(99.755)
– Prihodi od smanjenja rezervi za IBNR	(714)	-
Ukupno:	213.619	272.721

Društvo je iskazalo rezervisane štete (bez reosiguranja), koje su ostvarene po slijedećim osnovama, i to:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Veća rezervisanja za prijavljene štete - osiguranje života (preko rashoda)	97.320	58.613
– Veća rezervisanja za prijavljene štete - Imovina (preko rashoda)	(62.669)	123.143
– Veća rezervacija za neprijavljene štete – preko rashoda	16.291	(530)
– Manja rezervacija za neprijavljene štete – preko prihoda	(47.100)	(99.755)
– Promjene rezervi za štete – udio Re – imovina	3.619	-
– Prihodi od smanjenja rezervi za IBNR	(714)	-
Ukupno:	6.747	81.471

Smanjenje udela reosiguravača u rezervisanim štetama nastalo je usljed većeg iznosa rezervisanih šteta koje ne pokriva reosiguravač.

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Kod osiguranja života	-	60.471
– Kod osiguranja imovine	3.619	(69.921)
Ukupno:	3.619	(9.450)

U skladu sa Pravilnikom o rezervaciji štete i zaključenim ugovorima o reosiguranju i obračunu aktuara, Društvo je pravilno utvrdilo iznose rezervisanih šteta u učešću reosiguravača. Naknade šteta iz osnova likvidiranih šteta, ažurno se isplaćuju – nadoknađuju.

13.4. Rashodi – promjene u ostalim tehničkim rezervama bez reosiguranja

Iskazana visina ostalih tehničkih rezervi bez reosiguranja je slijedeće strukture, i to:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Izdvajanje za matematičku rezervu osiguranja života	1.873.234	1.015.910
– Izdvajanje za udjele u dobiti	77.573	33.694
– Izdvajanje za učešće u dobiti	72.041	52.748
Ukupno:	2.022.848	1.102.352

U skladu sa zakonskim propisima, Pravilnikom o obračunu matematičke rezerve uz primjene obračuna aktuarske matematike, kao i uslova osiguranje života Društvo je pravilno iskazalo tehničke rezerve, kao rashode za formiranje istih tj. za obezbjeđenje istih za potrebe budućih obaveza Društva prema osiguranicima po naprijed iznijetim osnovama.

13.5. Ostali poslovni rashodi

Društvo je u sprovođenju poslova osiguranja ostvarilo poslovne rashode, koji su u makro osnovama slijedeće strukture:

	(EURA)	
	2009.	2008.
13.5.1. Poslovni rashodi	1.099.720	2.138.774
13.5.2. Promjene u odloženim poslovnim rashodima	(55.800)	154.200
13.5.3. Administrativni troškovi	518.099	410.527
13.5.4. Reosiguranje i udjeli u dobiti	(129.091)	(116.531)
Ukupno:	1.432.928	2.586.970

13.5.1. Poslovni rashodi

Obuhvat osiguranja je uslovljen izdacima koje se uglavnom ostvaruju iz osnova provizije posrednika u poslovima osiguranja. Poslovi osiguranja su iskazani po osnovu provizije koja je ostvarena po slijedećoj strukturi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Troškovi provizije – život – prva provizija	578.318	1.611.254
– Troškovi provizije život – slijedeća provizija	442.934	404.686
– Troškovi provizije – invaliditet – prva provizija	57.569	58.025
– Troškovi superprovizije – život	20.899	64.809
Ukupno:	1.099.720	2.138.774

Društvo je zaključilo Ugovore o zastupanju i posredovanju u osiguranju sa:

1. Agencijom za poslove pružanja drugih usluga u osiguranju – D.O.O. "Safe Invest CG" Podgorica po broju 2/2006 od 03.12.2004. godine i Aneksa Ugovora o posredovanju u poslovima osiguranja br. 2/2004. g. od 03.12.2004. godine.
  - A.) Osiguranje života po programu SAFE LIFE – obračunato od tehničke neto premije osiguranje života sa tekućim plaćanjem premije (grupa 91). Dinamika isplate provizije regulisana je provizionim šemama koje su sastavni dio Aneksa (prviziona šema – bonus provizionna šema – bonus 1, prviziona šema – bonus 2, provizionna šema – bonus 3).
  - B.) Dodatno osiguranje života za slučaj smrti od posljedica nesrećnog slučaja (UTZ) (grupa 93) 100 % od prve godišnje neto tehničke premije.
  - C.) Dodatno osiguranje života za vrijeme radne nesposobnosti (AUZ) (grupa 93) 20 % od svake godišnje neto tehničke premije.

Osiguranja pod B i C su kao fiksna kombinacija predviđena u tarifi i njena premija je sadržana u ukupnoj godišnjoj neto tehničkoj premiji osiguranja.

2. Agencijom za pružanje drugih usluga u osiguranju "WVPCG" D.O.O. Budva pod brojem: 1/2006 od 04.01.2006. godine i Aneksa Ugovora br. 1 od 04.01.2006. godine.

Provizije iz osnova osiguranja života obračunava se po Aneksu 1. ovog Ugovora o zastupanju i posredovanju u poslovima osiguranja br. 1/2006, i to:

PROVIZIJE

A OSIGURANJE ŽIVOTA – (grupa 91) obračunato od tehničke neto premije osiguranja

A.1.1. Osiguranje života sa tekućim plaćanjem premije.

A.1.1.1. Ugovori osiguranja sa trajanjem od 10 do 14 godina

	DINAMIKA ISPLATE	1. god.	2. god.	3. god.
91	osiguranje života	48 %	6 %	6 %

A.1.1.2. Ugovori osiguranja sa trajanjem od 15 do 19 godina

	DINAMIKA ISPLATE	1. god.	2. god.	3. god.	4. god.
91	osiguranje života	72 %	9 %	9 %	9 %

A.1.1.3. Ugovori osiguranja sa trajanjem 20 i više godina

	DINAMIKA ISPLATE	1. god.	2. god.	3. god.	4. god.	5. god.
91	osiguranje života	75 %	12 %	12 %	12 %	6 %

Provizija za sve godine trjanja osiguranja biće naknađena pod uslovom da je za to razdoblje plaćena premija osiguranja.

A.1.2. Osiguranje života sa jednokratnom uplatom premije (Tarifa G11).

	DINAMIKA ISPLATE	Jednokratno
91	osiguranje života	35 ‰

A.1.3. Osiguranje života po tarifi K (osiguranje života sa tekućim plaćanjem samo prvih šest godina).

	DINAMIKA ISPLATE	Jednokratno
91	osiguranje života	35 ‰

A.1.4. Osiguranje života samo za slučaj smrti – R31 izraženo u % od naplaćene premije.

15 % od neto premije za prvu godinu

12 % od neto premije za cjelokupno preostalo trajanje osiguranja.

B DODATNO OSIGURANJE ŽIVOTA ZA SLUČAJ SMRTI OD POSLJEDICA NESREĆNOG SLUČAJA (UTZ) – grupa 93

100 % od prve godišnje neto tehničke premije

Ovo osiguranje je kao fiksna kombinacija predviđena u tarifi i njena premija je sadržana u ukupnoj godišnjoj neto tehničkoj premiji osiguranja.

V OSIGURANJE DODATNOG NESREĆNOG SLUČAJA (grupa 07) – izraženo u % od naplaćene premije

20 % od neto premije za cjelokupno trajanje osiguranja

Predsjednik odbora direktora donijeo je odluku 12. januara 2009. godine, da se ovi izdaci ne razgraničavaju, te su iskazani u troškovima.

13.5.2. Promjene u odloženim poslovnim rashodima

Rashodi iskzani u visini iznosa od 55.800 Eura (2008. godine – 154.200 Eura) su nastali po slijedećoj strukturi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Razgraničeni troškovi pribave osiguranja	-	148.587
– Troškovi provizije na obračunate premije – života	(55.183)	2.934
– Troškovi provizije na obračunate premije – nezgode	(617)	2.679
Ukupno:	(55.800)	154.200

13.5.3. Administrativni troškovi

Iskazana je visina administrativnih troškova u iznosu od 518.099 Eura (2008. godine – 410.528 Eura).

Na osnovama odredaba Statuta Društva, Predsjednik odbora direktora, donijeo je Odluku o razgraničenju prihoda i rashoda životnih osiguranja br. 02/2007 od 18.01.2009. godine, sa kojom se pod tačkom 1. prednje Odluke reguliše, da se ukupni administrativni troškovi Društva razvrstavaju na osnovu prihoda od premija za životna i neživotna osiguranja.

U strukturi ovih troškova najveće ostvarenje se odnosi na:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Troškove neto zarada	82.166	57.880
– Zakupnine poslovnog prostora	55.175	58.477
– Troškove grafičkih usluga	23.928	9.069
– Troškove kancelarijskog materijala	-	5.162
– Troškove amortizacije	9.518	7.848
– Troškovi inventara	8.292	8.895
– Spoljni administrativni troškovi pravnih lica	71.559	59.712
– Porez na zarade	11.974	11.697
– Naknada Agenciji za nadzor	85.236	31.211
– Ostale nematerijalne troškove	170.251	160.577
Ukupno:	518.099	410.528

Društvo je u 2009. godini iskazalo zakupnine poslovnog prostora po osnovu Ugovora o zakupu sa „Montecco INC“ D.O.O., Podgorica kao zakupodavac pod broje: 01-23/1 od 19.03.2007. godine. Zakupljen je poslovni prostor od 245 m² korisnog kancelarijskog prostora u Podgorici.

Društvo, kao zakupac, ugovorno se useljava od 01.10.2007. godine sa obavezom mjesečnog plaćanja od 4.165 Eura, unaprijed za mjesec dana. Mjesečni zakup za 2009. godinu ugovoren je u iznosu od 4.300 Eura.

Ugovor je zaključen na neodređeno vrijeme, a najkraće na 1 godinu.

Raspodjela premije osiguranja života vrši se u skladu sa tehničkim planom osiguranja života te će se procenat iz prve godine smanjivati u narednim godinama trajanja osiguranja, kako se to predviđa „Zillmerovom“ metodom obračuna troškova sprovođenja osiguranja života, shodno odredbama Pravilnika o maksimalnim stopama režijskog dodatka.

Stopa režijskog dodatka kod osiguranja života za pokriće TSO je data po vrstama troškova, i to:

- za pribavu osiguranja 50 % od osigurane sume,
- za troškove inkasa 3 % od premije,
- za troškove uprave 3 % od osigurane sume.

Poslovnim planom za svaku pojedinu tarifu (po formuli) utvrđuje se deo premije za režijske troškove tj. maksimalna stopa režijskog dodatka.

Kod osiguranja nezgode procenat je 40 % za režijski dodatak.

Stopa i visina režijskog dodatka nije dovoljna za pokriće ostvarenih administrativnih troškova.

13.5.4. Reosiguranje i udjeli u dobiti

Društvo je iz ugovornih odnosa sa reosiguravačem GRAZER WECHELSEITIGE VERSICHERUNG A.G. GRAZ iz poslova reosiguranja ostvarilo prihode po osnovu provizije reosiguranja u iznosu od 129.091 Eura (2008. godine – 116.531 Eura), i to:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Prihod iz provizije iz reosiguranja života	25.274	55.118
– Prihod iz provizije iz reosiguranja nezgode	53.735	34.869
– Prihod iz provizije iz ostvarenog dobitka reosiguravača	51.166	10.847
– Kamata na depozite u reosiguranje – rashod	(1.084)	(680)
– Ostali nematerijalni troškovi	-	16.377
Ukupno:	129.091	116.531

14. Dobit prije oporezivanja – tehnički račun

Struktura ostvarenih prihoda i rashoda u makro aspektu, koji su naprijed dati u analitičkom prikazu je slijedeća:

	(EURA)	
	2009.	2008.
1. Poslovni prihodi iz premije osiguranja	4.797.881	4.968.214
2. Prihodi od ulaganja	648.298	344.643
3. Ostali prihodi	-	20
4. Ukupno – prihodi (1 + 2 + 3)	5.446.179	5.312.877
5. Rashodi – izdaci za osigurane slučajeve bez reosiguranja i rezervisanje (naknada štete i promjena rezervi)	(213.619)	(272.720)
6. Rashodi – promjene u ostalim tehničkim rezervama bez reosiguranja	(2.022.849)	(1.102.352)
7. Ostali poslovni rashodi	(1.432.928)	(2.586.970)
8. Ukupno rashodi (5 + 6 + 7)	(3.669.396)	(3.962.042)
9. Dobit prije oporezivanja (4 -8)	1.776.783	1.350.835

15. POREZ NA DOBIT

Na iskazanu visinu dobit prije oporezivanja koja iznosi 1.776.783 Eura obračunat je porez na dobit u iznosu od 159.915 Eura.

Obračun je izvršen u skladu sa Zaknom o porezu na dobitak sa prikazom i iskazima osnovnih pokazatelja:

	(EURA)	
	2009.	2008.
a) Dobitak prije oporezivanja	1.776.783	1.350.835
b) Troškovi amortizacije iskazani u Bilansu uspjeha	9.518	7.848
c) Troškovi amortizacije koji se priznaju u poreske svrhe	(9.518)	(8.930)
d) <u>Novčane kazne i penali</u>	53	79
e) Poreska osnovica	1.776.836	1.349.832
f) <u>Isplaćene zarade za novozaposlene radnike</u>	-	(31.127)
g) Umanjena poreska osnovica	1.776.836	1.318.705
h) Iznos poreza po stopi od 9 %	(159.915)	(118.683)
i) <u>Razlika poreske osnovice i Bilansa Uspjeha</u>	(53)	32.130
j) Neto profit po Bilansu Uspjeha poslije oporezivanja	1.616.868	1.232.152

16. NEZAKONITOSTI I NEPRAVILNOSTI U POSLOVANJU UTVRĐENE REVIZIJOM U PERIODU KOJI JE PRETHODIO PERIODU ZA KOJI SE OBAVLJA REVIZIJA, U POSTUPKU REVIZIJE I NALAZIMA EKSTENIH I INTERNIH KONTROLA, TE OSTALI PODACI

16.1. Nisu utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti od materijalnog značaja u poslovanju od strane revizije po Godišnjem obračunu za 2008. godinu, te je ovlašćeni revizor izrazio pozitivno mišljenje.

16.2. U toku 2009. godine kod Društva je vršena kontrola od strane Agencije za nadzor osiguranja, o čemu je dana 16. septembra 2009. godine sačinjen Zapisnik o neposrednoj kontroli poslovanja Društva, po kojem su utvrđene nepravilnosti, odnosno da deponovana sredstva kod kreditnih institucija nisu po obimu usklađena sa Zakonom i Pravilnikom.

17. SUDSKI SPOROVI

Društvo je podnelo tužbu Osnovnom sudu u Podgorici, radi otkaza ugovora o zakupu, zbog neplaćanja zakupnine od strane korisnika. Vrijednost spora je 12.100 Eura.

18. INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

Tokom 2009. godine, u oblasti informacionih tehnologija, realizovani su sljedeći projekti:

- Opremanje računarima i računarskom opremom novoformiranih odjeljenja za prodaju ugovora o osiguranju, i
- Uvođenje IP telefonije.

3) OBAVEZE I POTRAŽIVANJA

Struktura potraživanja (kratkoročna):

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
– Po osnovu premije osiguranja	388.270	471.997
– Ostala potraživanja	4.300	3.519
– Kratkoročni finansijski plasmani:	10.296.271	7.252.131
Ukupno:	<u>10.688.841</u>	<u>7.727.647</u>

Struktura obaveza (kratkoročne):

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
– Obaveze za proviziju	87.457	9.903
– Primljeni avans – unapred plaćena premija	256.836	279.094
– Obaveze za dobavljače	4.798	15.926
– Obaveze prema reosiguravaču	48.667	280.447
– Ostale obaveze	(4.155)	102
Ukupno:	<u>393.603</u>	<u>585.472</u>

Osnovni pokazatelji iz ovih odnosa su izrazito zadovoljavajući. Kratkoročne obaveze su pokrivene kratkoročnim potraživanjima, čime se obezbjeđuje potrebna likvidnost za izmirenje svih obaveza. Ukoliko imamo u vidu i obaveze po osnovu rezervisanih šteta, a koje iznose 175.041 Eura (2008. godine – 168.294 Eura), tada bi obaveze iznosile 568.644 Eura (2008. godine – 753.766 Eura) što još uvek ukazuje na likvidnost koja zadovoljava sve kriterijume.

Stalna imovina i zalihe su u cijelosti pokrivene iz kapitala.

Učešće novčanih sredstava i kratkoročnih finansijskih plasmana (novčanih depozita) u ukupnoj aktivni utvrđuje se kako sljede:

	(EURA)	
	<u>2009.</u>	<u>2008.</u>
– Novčana sredstva	148.582	288.140
– Kratkoročni plasmani	10.296.271	7.252.131
	<u>10.444.853</u>	<u>7.540.271</u>
– Ukupna aktiva	11.120.749	8.050.945
– Procenat učešća novčanih sredstava i kratkoročnih plasmana u ukupnoj aktivni	<u>93,92 %</u>	<u>93,65 %</u>

Obrasci stroge evidencije

Društvo ispostavlja (štampa) polisu kod ugovaranja preko kompjutera, tako da ispitivanja i kontrola popisa obrazaca stroge evidencije mogu biti sprovedena samo putem produkcije - novo zaključenih osiguranja u posmatranoj godini, ili pak sa stanovišta portfelja Društva sa stanjem 31.12.2009. godine.

4) BILANS NOVČANIH TOKOVA

Ovaj obrazac pruža informacije, pre svega, koliko je novca generisano, odnosno ostvareno iz redovnih poslovnih aktivnosti u toku godine i koliko je upotrebljeno ili obezbeđeno iz aktivnosti finansiranja ili investiranja. Ove informacije omogućavaju nam procenu promene neto imovine Društva, njegovu finansijsku strukturu (uključujući likvidnost i solventnost), kao i njegovu sposobnost da utiče na iznose i vremensko određenje tokova gotovine u cilju prilagođavanja promjenjivim okolnostima i prilivima.

Bilans novčanih tokova sadržan je iz protoka gotovine poslovnih i investicionih aktivnosti, sa efektom smanjenja gotovine od 139.558 Eura (2008. godine – smanjenje 157.896 Eura), sa iskazima kako slijedi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
a) Neto odliv iz operativnih aktivnosti (poslovnih)	2.744.231	(1.115.627)
b) Plaćeni porezi	(132.559)	(45.415)
c) Plaćene dividende	(209.300)	-
d) Odlivi po osnovu kupovine osnovnih sredstava (investicionih)	(1.850)	(10.952)
e) Odlivi po osnovu investiranja u pridružena preduzeća	(2.540.080)	-
f) Prilivi od nove emisije akcija	-	1.014.098
g) Neto smanjenje gotovine i gotovinskih ekvivalenata	(139.558)	(157.896)
h) Gotovina i gotovinski ekvivalenti na početku perioda	288.140	446.036
i) Gotovina i gotovinski ekvivalenti na kraju perioda (g + h)	148.582	288.140

Društvo u toku posmatrane poslovne godine nije imalo blokadu tekućeg računa ni po jednom osnovu.

5) POKAZATELJI POSLOVANJA

$$a) \text{ Trenutna likvidnost (u koeficijentu)} = \frac{\text{gotovina i gotovinski ekvivalent}}{\text{kratkoročne obaveze}} = \frac{148.582}{393.603} = 0,38;$$

$$b) \text{ Opšta likvidnost (u koeficijentu)} = \frac{\text{Obrtna imovina}}{\text{kratkoročne obaveze + rezervisane štete}} = \frac{\text{Tekuća sredstva + kratkoročni plasmani}}{\text{kratkoročne obaveze + rezervisane štete}} =$$

$$\frac{712.896 + 10.296.271}{568.644} = \frac{11.009.167}{568.644} = 19,36;$$

$$c) \text{ Ekonomičnost poslovanja (u \%)} = \frac{\text{Troškovi sprovođenja osiguranja}}{\text{Fakturisana premija}} \times 100 = \frac{\text{Provizija+ kratkoročni plasmani}}{\text{Fakturisana premija}} =$$

$$\frac{1.099.720 + (55.800) + 518.099}{4.944.525} = \frac{1.562.019}{4.944.525} \times 100 = 31,59 \%;$$

$$d) \text{ Rentabilnost kapitala (u \%)} = \frac{\text{Neto dobitak}}{\text{Osnovni kapital - akcijski}} \times 100 = \frac{1.616.868}{2.300.021} = 70,30 \%$$

Usklađenost aktive i pasive prema ročnostima je obrazloženo u poglavlju 3) "Obaveze i potraživanja".

Utvrđeno je, da je veličina depozita u aktivi (10.296.271 Eura) iznad visine ukupnih obaveza u iznosu od 413.266 odnosno veća je za 9.883.005 Eura.

Od uticaja je i visina kratkoročnog depozita čije je angažovanje u potpunosti ostvareno po osnovu kapitala. Plasiranjem ovih sredstava nadoknađuje se i oplođuje postojeći kapital preko kamatne stope.

6) GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O POSLOVANJU

Društvo je sačinilo Izvještaj o poslovanju za 2009. godinu sa prikazima i sadržajima pojedinih poglavlja utvrđenim u skladu sa Zakonom o osiguranju („Sl. list RCG“ br. 78/06.).

Sadržajno je dat u prikazu:

- 1) Finansijski položaj i finansijska struktura
- 2) Fizički obim poslovanja
- 3) Podaci o osnovnom kapitalu
- 4) Pokazatelji efikasnosti poslovanja
- 5) Zaključak

Data je obrada u makroaspektu finansijskog rezultata, odnosno tehničkog rezultata za životna osiguranja i netehničkog rezultata, kao visinu tehničkih rezervi sa stanjem 31.12.2009. godine, sa iskazanim neto dobitkom u iznosu od 1.616.868 Eura (2008. godine – 1.232.152 Eura), kako slijedi:

	(EURA)	
	2009.	2008.
– Netehnički rezultat – dobitak	1.776.783	1.350.835
– Porez na dobitak	(159.915)	(118.683)
Neto dobitak (profit)	1.616.868	1.232.152

U razdoblju januar – decembar 2009. godine ostvarena je nova produkcija od 1.799 ugovora osiguranja života. U istom razdoblju 2008. godine ostvarena je nova produkcija od 5.487 ugovora osiguranja života, što znači da je bila veća za 67,20 %. Ukupna osigurana suma nove produkcije osiguranja života iznosila je 19.651.285 Eura, što je za 68,73 % manje od ukupne osigurane sume nove produkcije osiguranja života u 2008. godini.

Ukupna fakturisana premija u 2009. godini iznosila je 4.944.525 Eura od čega je 4.629.673 Eura fakturisana premija osiguranja života, a 332.088 Eura fakturisana premija dodatnog osiguranja od posljedica nesrećnog slučaja za slučaj trajne invalidnosti i 290.929 Eura fakturisana premija osiguranja života za slučaj smrti uslijed nezgode.

Ukupna fakturisana premija osiguranja života u razdoblju januar – decembar 2009. godine manja je za 14,76 % u odnosu na fakturisanu premiju životnog osiguranja u istom razdoblju 2008. godine, dok je za dodatna osiguranja fakturisana premija manja za 12,38 %.

Dobici od ulaganja odnose se na prinose od ulaganja osnovnog kapitala i viška likvidnih sredstava u vidu kratkoročnih depozita dok je pod vrijednosnim prilagođavanjem ulaganja prikazan linearni prinos na sredstva plasiranja u obveznice stare devizne štednje.

Osnivački kapital na dan 31.12.2009. godine iznosi 2.300.021 Eura.

POKAZATELJI EFIKASNOSTI POSLOVANJA

Ekonomičnost poslovanja

Ekonomičnost poslovanja izračunava se kao odnos između troškova sprovođenja osiguranja i ukupnih prihoda po osnovu premije osiguranja na nivou Društva kao cjeline daje sljedeći rezultat:

$$E = \frac{T}{P} * 100,00 = \frac{1.562.019}{4.797.881} * 100,00 = 32,56 \%$$

Ekonomičnost poslovanja je u 2009. godini opala 14,34 % u odnosu na 2008. godinu.

Rentabilnost kapitala

Rentabilnost kao odnos između ostvarenog dobitka i ukupnog osnovnog kapitala iznosi:

$$RR = \frac{D}{OK} * 100,00 = \frac{1.616.868}{2.300.021} * 100,00 = 70,30 \%$$

U 2009. godini je rentabilnost kapitala se povećala za 16,73 % u odnosu na 2008. godinu.

ZAKLJUČAK

Na osnovu iskazanih podataka može se zaključiti da je Društvo u poslovnoj 2009. godini, unatoč nepredviđenim teškoćama, uspješno poslovalo.

Društvo može da raspoloživim sopstvenim sredstvima i uz pomoć osnivača poveća broj osiguranja i nastavi uspješno poslovanje.

IV PRILOZI UZ IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI

Priloge uz izvještaj o obavljenj reviziji čine:

- 1) Pismo o prezentaciji izvještaja društva za 2009. godinu
- 2) Mišljenje ovlašćenog aktuara
- 3) Godišnji izvještaj o poslovanju
- 4) Finansijski izvještaji
  - Bilans stanja na dan 31. 12. 2009. godine.
  - Bilans uspjeha u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2009. godine.
  - Iskaz o promjenama neto imovine za godinu koja se završava 31. decembra 2009. godine.
  - Bilans novčanih tokova u periodu od 1. 1. do 31. 12. 2009. godine.

U Podgorici, 25. 02. 2010. godine.

OVLAŠĆENI REVIZOR
Branka Vuksanović, dipl. oec.

P R I L O Z I

Osiguranje na *Vašoj* strani

"SPIN" D.O.O. PODGORICA
P.J. ZA POSLOVE REVIZIJE
"SPIN OFF" D.O.O.
PODGORICA
Ul. Josipa Broza Tita br.65 a

Ul. Novaka Miloševa br.6
81000 PODGORICA

Tel: 020/ 210-960

Fax: 020/ 210-963

Glavni akcionar:

e-mail: maja.pavlicic@grawe.at

Podgorica, 25.2.2010. godine

Broj: 01- 52/1

U vezi revizije Godišnjeg računa AD ZA OSIGURANJE "GRAWE", Podgorica, Ul. Novaka Miloševa br.6/II, sa stanjem na dan 31.12.2009. godine na osnovu kojeg treba da izrazite mišljenje da li finansijski iskazi objektivno i istinito prikazuju finansijsko stanje ovog Društva, poslovni rezultat, promjene na kapitalu, rezervama, potraživanjima i obavezama, odnosno da li su sačinjeni u skladu sa računovodstvenim propisima i Zakonom o računovodstvu, kao i drugim propisima i normativnim aktima Društva, potvrđujemo prema našem najboljem saznanju i uvjerenju slijedeće činjenice, i to:

1. Poznato nam je da je rukovodstvo AD ZA OSIGURANJE "GRAWE", Podgorica, odgovorno za istinito i objektivno prikazivanje finansijskih iskaza u skladu sa Međunarodnim standardima, nacionalnim knjigovodstvenim propisima i normativnim aktima Društva, kao i za pripremu informacija koje se objedinjuju u skladu sa propisima.
2. Nije nam poznato da je iko od rukovodstva ili zaposlenih u ovom Društvu sa ovlaštenjima da kontroliše ili odobrava poslovne promjene, vršio bilo kakve nezakonite ili neregularne aktivnosti koje bi mogle uticati na istinitost finansijskih iskaza ili finansijske dokumentacije kao podloge tih iskaza.
3. Stavili smo Vam u toku tekuće revizije, tokom godine i revizije Godišnjeg računa na raspolaganje sve poslovne knjige i dokumentaciju, sve zapisnike sa sjednice upravnih tijela, kao i razna akta nadležnih organa koji vrše nadzor nad radom ovog Društva.
4. Potvrđujemo potpunost informacija koje se odnose na identifikaciju odnosa sa povezanim licima.
5. Nisu nam poznati materijalo značajni propusti i greške koje bi mogle da utiču na istinitost finansijskih iskaza.

GRAWE
str. 2

osiguranje a.d.

6. AD ZA OSIGURANJE "GRAWE", Podgorica, je izvršilo sve ugovorne obaveze koje bi u skladu sa izvršavanjem mogle da se odraze na istinitost finansijskih iskaza, te ne postoje nikakvi sporovi zbog neizvršavanja obaveza prema državnim organima koji proističu iz poslovanja ili pogrešne računovodstvene evidencije u tom poslovanju.

7. Nemamo nikakve planove niti namjere čija bi realizacija mogla značajno da utiče na vrijednost sredstava Društva, osim Zakonom dopuštenih mogućnosti ili na klasifikaciju sredstava i izvora sredstava prikazanih u finansijskim iskazima ili izvještajima.

8. Identifikovali smo sva sredstva čija vrijednost može biti niža od normalne ili nabavne i vodili smo računa da ta sredstva ne budu iskazana po većoj vrijednosti nego što je vrijednost po kojoj se mogu realizovati.

9. AD ZA OSIGURANJE "GRAWE", Podgorica, ima valjanu dokumentaciju o sredstvima sa kojima raspolaže i niko drugi nema zakonito pravo nad istima, niti ima terećenja istih po osnovu hipoteke.

10. Proknjižili smo i prikazali sve obaveze, kako stvarne tako i potencijalne, stavili smo Vam na uvid sve garancije koje posjedujemo, kao i sve ugovore o poslovnim odnosima sa trećim licima.

Izvršni direktor
Maja Pavličić, dipl.pravnik

GRAWE
osiguranje a.d.
PODGORICA

Maja Pavličić

**MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA O
FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA I
GODIŠNJEM IZVEŠTAJU
O POSLOVANJU AKCIONARSKOG DRUŠTVA
ZA OSIGURANJE "GRAWE" PODGORICA
ZA 2009**

AKTUAR:

mr Vladanka Vučeljić

**MIŠLJENJE OVLAŠĆENOG AKTUARA O FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA I
GODIŠNJEM IZVEŠTAJU O POSLOVANJU
AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA OSIGURANJE »GRAWE« PODGORICA
ZA 2009 GODINU**

Za potrebe Akcionarskog društva za osiguranje »GRAWE« Podgorica na osnovu člana 154. Zakona o osiguranju (»Službeni list RCG« br. 78/2006), Pravilnika o sadržini izvještaja, obavještenja i drugih podataka koje društvo za osiguranje dostavlja Agenciji za nadzor osiguranja i o načinu i rokovima njihovog dostavljanja (»Službeni list CG« br. 70/2008), kao i Pravilnika o sadržini mišljenja ovlašćenog aktuara (»Službeni list CG« br. 70/2008) dajem mišljenje na finansijske izveštaje i godišnji izveštaj o poslovanju Društva za 2009. godinu.

I OPŠTI DEO

Akcionarsko društvo za osiguranje »GRAWE« Podgorica (u daljem tekstu: Društvo) sa sedištem u Podgorici, ul. Novaka Miloševa br. 6/II registrovano je u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 21.10.2004. godine pod registarskim brojem 4 - 0007631 / 001, a na osnovu Rešenja Ministarstva finansija Republike Crne Gore o davanju dozvole za rad broj 02-3087/2 од 23.09.2004. godine.

Nakon osnivanja Društvo je sprovelo i sledeće registracije: 21.10.2005. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 002 produženje registracije, 16.12.2005. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 003 registrovalo je promenu sedišta Društva i promenu podataka za predsednika Odbora direktora –gospodina Marka Mikića, 03.07.2005. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 004 promenu podataka o povećanju osnivačkog kapitala, 21.10.2006. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 005, produženje registracije 04.01.2007. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 006 i promenu adrese sedišta Društva, 10.10.2007. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 007 registrovalo je promenu adrese sedišta Društva sa Bul. Sv P. Cetinjskog br. 114 na ul. Novaka Miloševa br. 6/II Podgorica (sadašnja adresa sedišta Društva), 21.10.2007. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 008 produženje registracije Društva, 30.06.2008. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 009 promenu podataka u postupku prilagođavanja Zakonu o osiguranju (»Službeni list RCG« br. 78/2006) i Odluka o osnivanju jednočlanog akcionarskog društva shodno Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o privrednim društvima (»Službeni list RCG« br. 17/07), 21.10.2008. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 010 produženje registracije Društva i dana 14.11.2008. godine pod registarskim brojem 4 – 0007631 / 011 registrovana je promena podataka: povećanje osnovnog kapitala Društva shodno članu 21 i 202 Zakona o osiguranju (»Službeni list RCG« br. 78/2006).

Društvo je registrovano za obavljanje poslova životnih osigurnja i za neživotna osiguranja: osiguranje od nezgode i dobrovoljno zdravstveno osiguranje, ostala osiguranja imovine, uključujući osiguranje vozila – kasko osiguranje.

Društvo se u 2009. godini bavilo poslovima osiguranja života i dodatnim osiguranjem od posljedica nesrećnog slučaja uz osiguranje života.

Društvo je organizovano kao akcionarsko društvo. Agencija za nadzor osiguranja Crne Gore 18.06.2008. godine donela je pod br. 410-2/08 Rešenje o saglasnosti Grazer Wechselseitige Versicherung AG – Graz, Austrija, za sticanje kvalifikovanog učešća u akcionarskom društvu za osiguranje »GRAWE« Podgorica u visini od 100% učešća u kapitalu, koje je od osnivanja Društva bilo većinski akcionar.

Akcijnski kapital na dan 31.12.2009. godine iznosi 2.300.020,64 EUR.

Matični broj Društva je 02416042, a poreski identifikacioni broj je 02416042 302.

Za zakonitost poslovanja Društva odgovorni su članovi Odbora direktora Društva pojedinačno i izvršni direktor Društva Maja Pavličić.

Mišljenje se daje na osnovu sledećih dokumenata i podataka:

- Rešenja Ministarstva za finansije Vlade Republike Crne Gore;
- Rešenja Centralnog registra Privrednog suda u Podgorici;
- Rešenja o saglasnosti za sticanje kvalifikovanog učešća Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore;
- Bilansa stanja za 2009. godinu;
- Bilansa uspeha za 2009. godinu;
- Godišnjeg izveštaj o poslovanju Društva u 2009. godini;
- Akata poslovne politike utvrđena članom 39, stav 2, Zakona o osiguranju;
- Ugovora o reosiguranju i borderoa premije;
- Knjige šteta za 2009. godinu, izveštaja o obrađivanim, rešenim, rezervisanim i isplaćenim štetama;
- Slučajno odabranih šteta;
- Slučajno odabranih zaključenih polisa osiguranja;
- Pregleda obračuna prenosne premije;
- Pregleda rešenih i rezrvisanih nastalih neprijavljenih šteta;
- Pregleda obračuna matematičke rezerve;
- Pregleda raspodele bruto premija;
- Ostalih podataka.

II POSEBAN DEO O PRIMENI AKATA POSLOVNE POLITIKE SA NAPOMENAMA

1. Uslovi osiguranja i tarife premija

Društvo je tokom obračunskog perioda obavljalo poslove životnih osiguranja. U 2009. godini na snazi su bili sledeći Uslovi osiguranja i Tarife premija osiguranja:

a) Uslovi osiguranja:

- ▮ Opšti uslovi osiguranja lica ABP 2004;
- ▮ Opšti uslovi osiguranja života za slučaj smrti i doživljenja sa učešćem u dobiti LVK 2004;
- ▮ Opšti uslovi osiguranja života za slučaj smrti LVR 2004;
- ▮ Posebni uslovi dodatnog osiguranja od posledica nesrećnog slučaja koji ima za posledicu smrt LV 80030;
- ▮ Posebni uslovi za prilagođavanje osiguranih suma LV 80031;
- ▮ Posebni uslovi dodatnog osiguranja za oslobađanje od plaćanja premije za vreme radne nesposobnosti AUZ 2004;
- ▮ Posebni uslovi dodatnog osiguranja za oslobađanje od plaćanja premije za vreme radne nesposobnosti AUZ LV 80034/03.

b) Tarife premija osiguranja:

- ▮ Tarifa G1 (branša 91): Mešovito osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja sa plaćanjem premije sve vreme trajanja osiguranja ili skraćenim trajanjem plaćanja premije;
- ▮ Tarifa G3 (branša 91): Mešovito osiguranje života sa tačno utvrđenim rokom isplate osigurane sume i sa plaćanjem premije sve vreme trajanja osiguranja ili skraćenim trajanjem plaćanja premije;
- ▮ Tarifa super G3 (branša 91): Mešovito osiguranje života sa tačno utvrđenim rokom isplate osigurane sume i sa plaćanjem premije sve vreme trajanja osiguranja ili skraćenim trajanjem plaćanja premije;
- ▮ Tarifa K (branša 91): Mešovito osiguranje života sa tačno utvrđenim rokom isplate (sa navršenih 19 godina korisnika osiguranja za slučaj doživljenja – deteta) i sa trajanjem plaćanja premije – šest godina;
- ▮ Tarifa G11 (branša 91): Mešovito osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja sa jednokratnom uplatom premije;
- ▮ Tarifa R1 (branša 92): Osiguranje života za slučaj smrti;
- ▮ Tarifa UTZ (branša 93): Dodatno osiguranje za slučaj smrti kao posledice nesrećnog slučaja;
- ▮ Tarifa UI (branša 07): Dodatno osiguranje za slučaj invaliditeta kao posledice nesrećnog slučaja;
- ▮ Tarifa AUZ Dopunsko osiguranje za oslobađanje od plaćanja premije za vreme radne nesposobnosti.

Društvo je tokom obračunskog perioda usvojilo izmene tarifa premija osiguranja u delu tehničkih osnova matematičke rezerve gde je utvrđena stopa cilmerizacije od 3,5% u culju

usklađivanja sa Pravilnikom o formiranju i načinu obračuna matematičke rezerve, a takođe i usvajalo nove uslove i tarife premija osiguranja:

- Posebne uslove mešovito osiguranja života za slučaj smrti, doživljenja i nastanka određene teške bolesti (LV80040/01);
- Tarife premije za mešovito kapitalno osiguranje za slučaj smrti, doživljenja i određene teške bolesti sa plaćanjem premije sve vreme trajanja osiguranja ili skraćenim trajanjem plaćanja premije – Tarifa GDG1;
- Posebne uslove dopunskog osiguranja uz osiguranje života za slučaj nastanka određene teške bolesti (LV 80040/02);
- Tarife premije za dodatno osiguranje života za rizik nastupa jedne od određenih teških bolesti povezano sa kapitalnim osiguranjem, sa jednakom osiguranom sumom i sa plaćanjem premije sve vreme trajanja osiguranja ili skraćenim trajanjem plaćanja premije – Tarifa RDG1Z.

Pre usvajanja gore navedenih uslova osiguranja, tarifa premija i njihovih izmena i dopuna, dato je pozitivno mišljenje ovlašćenog aktuara sa konstatacijom da su u skladu sa Zakonom, pravilima aktuarske struke, struke osiguranja, i dovoljnosti tarifnog sistema za pokriće budućih obaveza Društva.

Od životnih osiguranja Društvo sprovodi mešovito osiguranje za slučaj smrti i doživljenja i dopunsko osiguranje od posledica nesrećnog slučaja (nezgode).

Struktura portfelja osiguranja na dan 31.12.2008. godine: 10.267 aktivnih polisa, 60 delimično redukovanih polisa (i dalje aktivnih) i 515 redukovanih polisa, što ukupno iznosi 10.842 polisa osiguranja. Struktura portfelja osiguranja je dobara imajući u vidu da broj kapitalizirana osiguranja u ukupnom portfelju učestvuju sa 4,57%. Međutim, u 2009. godini u poređenju sa prethodnom godinom zabeležen je pad broja osiguranja za 10,66% što je posledica svetske ekonomske krize koja se odrazila na pad standarda stanovništva u svim zemljama, pa samim tim i na poslovanje osiguravajućih društava. Društvo je ostvarilo i niži premijski prihod u odnosu na prethodnu godinu, ali uzimajući u obzir i druge parametre poslovanja, Društvo je ostvarilo bolji finansijski rezultat u 2009. godini u odnosu na prethodne godine. Najzastupljenija tarifa u ukupnom portfelju osiguranja je Tarifa G1 - klasično mešovito osiguranje života (87% od ukupnog broja polisa).

Prosečna godišnja premija osiguranja za sve aktivne polise iznosi 479,64 €, sa prosečnom osiguranom sumom 10.941,23 €, što je veće u odnosu na prethodnu godinu.

Pregledom slučajno odabranih polisa ustanovljeno je da važeće Uslove osiguranja i Tarife premija Društvo uredno sprovodi u praksi. Takođe Društvo primenjuje usvojene tehničke osnove osiguranja.

2. Samopridržaj Društva, saosiguranje i reosiguranje viškova rizika iznad maksimalnog samopridržaja

2.1. Odluka o tabeli maksimalnog samopridržaja

Društvo je tokom 2009. godine primenjivalo Odluku o tabeli maksimalnog samopridržaja donete prilikom osnivanja Društva, kojom je određeno maksimalno pokriće kod osiguranja života u iznosu od 25.000 €, a kod dodatnog osiguranja nezgode u iznosu od 35.000 €.

2.2. Ugovori o reosiguranju

U 2009. godini na snazi su bili sledeći ugovori o reosiguranju:

1. Ugovor o životnom reosiguranju i Aneks ugovora zaključeni 01.07.2008. godine između Grawe Osiguranje a.d. iz Podgorice i reosiguravača Grazer Wechselseitige Versicherung AG iz Graca, Austrija.

Osnovne karakteristike ovog ugovora koji predstavlja ekscedentni oblik reosiguranja su:

Početna osigurana suma koja se reosigurava određuje se na početku trajanja osiguranja (polise) i predstavlja razliku između ukupne sume pod rizikom na početku polise i samopridržaja Društva. Suma pod rizikom predstavlja razliku između osigurane sume i matematičke rezerve. Uzimaju se u obzir i sume pod rizikom po drugim polisama koje je osiguranik zaključio sa osiguravačem i koje su na snazi za istu vrstu naknade u trenutku zaključivanja polise koja treba da se cedira po ovom ugovoru.

Odnos između početne naknade (osigurane sume) koja se reosigurava i ukupne sume pod rizikom određene na gore objašnjen način na početku polise ostaje konstantan za sve vreme trajanja osiguranja i primenjuje se na trenutnu sumu pod rizikom kako bi se obračunala trenutna cesija reosiguranja.

Premija reosiguranja se obračunava kao proizvod sume pod rizikom prenete u reosiguranje i stope riziko premije. Riziko premija predviđena je Aneksom ugovora o reosiguranju života (Prilog A i Prilog A2 za Dread Disease rizike). Visina Riziko premija zavisi od pola i starosti osiguranika. Premija reosiguranja se obračunava godišnje, unapred, nezavisno od ugovorenog plaćanja premije osiguranja.

Kod dopunskog osiguranja nezgode za reosiguranje – prenos rizika smrti usled nezgode godišnja premijska stopa iznosi 0,75% sume reosiguranja.

Reosiguravač plaća cedentu proviziju za reosiguranje i profitnu proviziju ako je reosigurano 200 ili više polisa a ukupna premija cedirana po ovom ugovoru prelazi 30.000 EUR obračunate na način detaljno objašnjen u ugovoru.

Samopridržaj cedenta po ovom ugovoru iznosi 25.000 € za osnovni i za dopunsko osiguranje. Kod uvećanih rizika, između 150% i 250%, samopridržaj iznosi 12.500 €, a za uvećan rizik preko 250% samopridržaj iznosi 50% svakog osiguranja, ali najviše do 12.500 €. Za uvećane rizike reosiguravaču se plaća srazmerno veća premija u odnosu na reosiguranje normalnog rizika.

Obračuni po ovom ugovoru se vrše jednom godišnje, na dan 31.12. za proteklu kalendarsku godinu.

Ukoliko se u poslovima reosiguranja na kraju godine iskaže dobit, cedentu pripada 50% od obračunatog iznosa dobiti.

2. Ugovor o reosiguranju života - reosiguranje viška štete i Aneks br. 1/2008 zaključeni 01.07.2008. godine između Grawe Osiguranje a.d. iz Podgorice i reosiguravača Grazer Wechselseitige Versicherung AG iz Graca, Austrija.

Ugovor je nepropcionalnog tipa i premenjuje se na sve štete koje nastupe u toku njegovog važenja. Ovaj ugovor pokriva samo onaj deo osiguranja, koje Društvo zadržava za svoj račun (konačne neto štete). Konačna neto – čista šteta predstavlja iznos sume rizika koju Društvo treba da plati na svoj neto samopridržaj prilikom likvidacije šteta (po odbijanju povraćaja za druga reosiguranja). Suma rizika predstavlja razliku naknade iz osiguranja i matematičke rezerve.

Cedent plaća reosiguravaču, za svaku započetu milionsku sumu rizika u iznosu od 94,11 €.

Obračunski period po ovom Ugovoru je 120 dana.

3. Ugovor o reosiguranju – kvotni tip ugovora i Aneks br. 1 LV-quote „Montenegro“ zaključeni 01.07.2008. godine između Grawe Osiguranje a.d. iz Podgorice i reosiguravača Grazer Wechselseitige Versicherung AG iz Graca, Austrija.

Predmet ovog Ugovora su postojeća osiguranja u momentu njegovog zaključivanja ili ona koja su ušla u postupak preuzimanja u osiguranje kod cedenta u tom periodu. Pojedina prethodna osiguranja u kojima se cedent obavezao na cesiju pod uslovima drugih Ugovora, nisu obuhvaćena ovim Ugovorom.

Minimalni samopridržaj, definisan Aneksom iznosi 70%, a maksimalni 25.000 €.

Cedent po ovom ugovoru ima pravo na proviziju i 40% ostvarene dobiti u poslovima reosiguranja.

Obračuni po ovom Ugovoru se vrše polugodišnje.

Društvo nema zaključene ugovore o saosiguranju sa drugim osiguravačima.

Društvo je reosiguranje nepokrivenih viškova rizika izvršilo pod uslovima i na način predviđen Pravilnikom o uslovima i načinu saosiguranja i reosiguranja i u skladu sa zaključenim ugovorima o reosiguranju.

2.3. Rezultat reosiguranja

Po osnovu reosiguranja Društvo je imalo rashode - prenos premije u reosiguranje, po ugovorima o reosiguranju zaključenih sa reosiguravačem Grazer Wechselseitige Versicherung AG iz Graca, Austrija, u iznosu od 372.404,44 €.

Premija prenetu u reosiguranje:

u €

Vrsta osiguranja	Branša	Premija prenetu u reosiguranje	Udeo reosiguravača u prenosnoj premiji
Osiguranje života	91	122.191,10	56.147,62
Dopunsko osiguranje-smrt uslede nezgode	93	116.548,60	58.274,30
Dopunsko osiguranje-trajni invaliditet	07	88.664,74	31.565,50
Ukupno		327.404,44	145.987,42

Prihodi Društva po osnovu naknada šteta reosiguravača, odnosno učešća reosiguravača u rešenim i rezervisanim štetama:

u €

Vrsta osiguranja	Branša	Učešće reosiguravača u rešenim štetama 01.01.-31.12.2009.	Učešće reosiguravača u rezervisanim štetama na dan 31.12.2009.
Osiguranje života	91	18.037,81	22.419,90
Dopunsko osiguranje-smrt uslede nezgode	93	17.047,71	10.090,13
Dopunsko osiguranje-trajni invaliditet	07	34.148,62	33.792,10
Ukupno		69.234,14	66.302,13

S obzirom na ostvaren odnos učešća reosiguravača u rešenim i rezervisanim štetama i prenete premije u reosiguranje (41 %), može se konstatovati da po osnovu prenosa viška rizika u reosiguranje Društvo nije ostvarilo pozitivan rezultat. Ovaj negativni efekat umanjen je za iznos uplaćene provizije reosiguravača.

Neto prihod po osnovu **provizije iz reosiguranja iznosi 79.008,50 €.**

3. Tehničke rezerve, deponovanje i ulaganje sredstava tehničkih rezervi

3.1. Tehničke rezerve na dan 31.12.2009:

U €				
Red.br.	Vrsta tehničkih rezervi	UKUPNE	Udeo reosiguravača	U SAMOPRIDRŽAJU
1.	Prenosna premija dopunskog osiguranja nezgode uz osiguranje života (br. 93 i 07)	248.733,34	89.839,80 (po dopunskoj nezgodi)	158.893,54
2.	Ukupno rezervisane štete (2.1. + 2.2.)	241.343,43	66.302,13	175.041,30
2. 1.	<i>rezervisane nastale prijavljene a nerešene štete</i>	211.028,14		
2.2.	<i>rezervisane nastale neprijavljene a nerešene štete</i>	30.315,29		
3.	Matematička rezerva (sa uključenom prenosnom premijom za osiguranje života)	5.109.854,00	56.147,62 (prenos. premija uključena u mat. rez.)	5.053.706,38
4.	Rezerva za učešće u dobiti	142.442,00	-	142.442,00
5.	Rezervisanja pripadajuće dobiti	161.948	-	161.948
UKUPNO:		5.904.320,77	212.289,55	5.692.031,22

3.2. Deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi

Na dan 31.12.2008. godine Društvo je sredstva tehničkih rezervi u samopridržaju (ukupne tehničke rezerve umanjene za prenosnu premiju i rezervisane štete reosiguravača) uložilo u depozite kod različitih banaka sa prosečnom kamatnom stopom od 8,04% u ukupnom iznosu od 5.667.863,01 €, što iznosi preko 99% tehničkih rezervi u samopridržaju. Jedan deo sredstava – 4.300,00 € je uloženo u pozajmice sa prinosom od 10% i 19.868,21 € u obveznice. Deponovanje tehničkih rezervi životnih osiguranja obezbeđuje siguran prinos Društva na uložena sredstva što doprinosi očuvanju njihove realne vrednosti.

Deponovanje i ulaganje tehničkih rezervi izvršeno je u skladu sa članom 90 Zakona o osiguranju i Pravilnikom Društva.

4. Garantna rezerva i deponovanje i ulaganje sredstava garantne rezerve

4.1. Struktura sredstava garantne rezerve na dan 31.12.2009:

Red. broj	Naziv	Iznos u €
1.	Osnovni kapital	2.300.020,64
2.	Neraspoređena dobit iz prethodnih godina (50%)	501.091,72
3.	Revalorizacione rezerve	-715,32
4.	Deo neraspoređene dobiti tekuće godine (25% od iznosa garantne rezerve kao najniži uslovljen iznos iz čl. 92 tač. 4 Zakona o osiguranju)	700.099,26
Garantna rezerva (1+2+3+4):		3.500.496,3

4.2. Struktura ulaganja sredstava garantne rezerve iz 2009:

Oblici ulaganja i deponovanja		Iznos sredstava	Učešće u ukupnom iznosu u %
1	Depoziti kod banaka (prosečna stopa prinosa 8,04%)	3.434.076,88	98 %
2	Nekretnine (prinos 19%)	66.419,42	2%
UKUPNO		3.500.496,3	100 %

Obračunata garantna rezerva na dan 31.12.2009. godine veća je od osnovnog kapitala propisanog članom 21. Zakona o osiguranju u iznosu od 800.000 € za obavljanje poslova životnih osiguranja, odnosno 2.300.000 € ukupno za životna i neživotna osiguranja izuzev obaveznog osiguranja u saobraćaju, tako da je Društvo ispunilo zakonski uslov iz člana 92.

Društvo je deponovanje i ulaganje garantnih rezervi izvršilo u skladu sa članom 93. Zakona o osiguranju i u skladu sa Pravilnikom.

5. Pravilnik o maksimalnim stopama režijskog dodatka

Raspodela bruto premije je izvršena u skladu sa Pravilnikom o maksimalnim stopama režijskog dodatka Društva koji je na snazi od 27.09.2004. godine.

Raspoređivanje premije osiguranja života regulisano je tehničkim poslovnim planom za životno osiguranje.

Premija životnih osiguranja sastoji iz:

- Tehničke premije - deo premije za izmirenje obaveza po ugovorima o osiguranju, koja se računa prema načelima aktuarske matematike;
- Režijskog dodatka - deo premije za pokriće troškova sprovođenja osiguranja koji se određuje uvažavajući princip dovoljnosti ukalkulisanih troškova za pokriće stvarnih troškova Društva.

Pravilnikom je predviđeno da će deo premije za režijski dodatak osiguranja života u prvoj godini trajanja osiguranja iznositi 80% od prve godišnje premije. U skladu sa tehničkim planom osiguranja života navedeni procenat će se smanjivati u narednim godinama trajanja osiguranja, kako to predviđa tzv. Zillmer-ova metoda.

Zillmer-ova metoda aktuarskih obračuna uzima u obzir stvarne troškove akvizicije koji su u početnim godinama viši u odnosu na kasnije godine trajanja osiguranja. Drugim rečima, kod ugovora o osiguranju života koji su po svojoj prirodi uvek dugoročni, akvizicioni troškovi (početni troškovi) se isplaćuju na početku osiguranja (npr. prve, druge, najviše tri godine) a da ih u kasnijim godinama uopšte nema. Dakle ukupni troškovi se moraju posmatrati tokom celokupnog trajanja osiguranja, a ne samo u prvoj godini. Utvrđena raspodela od 80% u prvoj godini osiguranja je opravdana pošto će se ona u kasnijim godinama značajno smanjiti samo na iznos administrativnih troškova (iznos β i γ predviđen tehničkim osnovama osiguranja života), jer će akvizicioni troškovi (iznos α) nakon njihove isplate u kasnijim godinama biti jednaki 0. Ovde se samo radi o vremenskoj preraspodeli akvizicionih troškova: umesto da se isplaćuju tokom celokupnog trajanja osiguranja npr. 20 godina od svake godišnje premije, oni se u celokupnom iznosu isplaćuju u početnim godinama trajanja osiguranja a u kasnijim godinama ih nema. Ovakav način obračuna i isplate akvizicionih troškova je opravdan i sa stanovišta motivisanja posrednika za zaključivanje polisa osiguranja čime se doprinosi povećavanju portfelja osiguranja. Takođe, ovakav sistem provizioniranja je sa druge strane podržan Zillmer-ova metodom obračuna matematičke rezerve koja u obračunu uzima u obzir velike početne troškove zaključivanja osiguranja.

Za dopunsku nezgodu visina režijskog dodatka je određena na sledeći način: na jedinicu tehničke premije dodaje se 0,65.

Polisirana premija Društva u 2009. godini iznosi 4.920.602,31 € + troškovi izrade polise, opomena i sl. 23.922,38 €, što ukupno iznosi 4.944.524,69 €. Ukupni rashodi provizije, administrativni troškovi za 2009. godini, umanjeni za razgraničene troškove pribave, iznose ukupno 1.562.019,27 €, odnosno 32% na znatno nižem nivou u odnosu na prethodnu godinu kada je ovo učešće iznosilo 47% od premijskog prihoda. Ovo ide u prilog činjenici da se učešće troškova sprovođenja osiguranja u kasnijim godinama osiguranja stalno smanjuje, a intenzitet opadanja učešća zavisiće od broja novozaključenih osiguranja.

Raspodela premije i troškovi sprovođenja osiguranja usklađeni su sa važećim Pravilnikom Društva i u skladu su sa strukom osiguranja i Zakonom o osiguranju.

Kod životnih osiguranja se ne predviđa izdvajanje sredstava za preventivu tako da Društvo nije obrazovalo doprinos za preventivu uobičajen za Društva koja obavljaju delatnost neživotnih osiguranja.

6. Pravilnik o formiranju i načinu obračunavanja i visini prenosnih premija

Društvo je u periodu 01.01.-31.12.2009. godine polisiralo ukupnu premiju u iznosu od **4.920.602,31 €**, od čega u osiguranju života 4.241.010,35 € (br. 91), odnosno 86,19% i dopunskom osiguranju od posledica nesrećnog slučaja – nezgode 679.591,96 € (br. 93 i 07).

Na ime dodatka za pokriće troškova izrade polisa osiguranja, opomena i sl. Društvo je fakturisalo 23.922,38 €.

Ukupna prenosna premija na dan 31.12.2008. godine koja se iskazuje posebno za dopunsko osiguranje od posledica nesrećnog slučaja zaključeno uz osiguranje života iznosi 248.733,34 €.

Prenosna premija osiguranja života (1.561.570,00 €) uključena je u ukupni iznos matematičke rezerve, a u skladu sa članom 8. Pravilnika o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija („Službeni list CG“, br. 70/2008).

Premija osiguranja ostvarena u periodu 01.01. – 31.12.2009. i obračunata prenosna premija na dan 31.12.2009. godine za dopunsko osiguranje nezgode

Šif.	Vrsta osiguranja	Ukupna premija	Ukupna prenosna premija	Razgraničenje ukupne premije u %
0	1	2	3	4
91	Osiguranje života za slučaj smrti i doživljenja	4.241.010,35	-	-
92	Osiguranje života za slučaj smrti	0,00	-	-
93	Dopunsko osiguranje nezgode za slučaj smrti	388.633,01	143.515,00	36,93
07	Dopunsko osiguranje nezgode za slučaj invaliditeta	290.928,95	105.218,34	36,17
	UKUPNO	4.920.572,31	248.733,34	

Prenosna premija u samoprdržaju Društva na dan 31.12.2009. iznosi 158.893,54 €.

Obračun prenosne premije izvršen je po metodi pojedinačnog izračunavanja za svaki ugovor o osiguranju sa tačnim vremenskim razgraničenjem (pro rata temporis).

Obračun prenosne premije je izvršen u skladu sa Pravilnikom Društva, Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja prenosnih premija („Službeni list CG“, br. 70/2008) i Zakonom o osiguranju.

7. Pravilnik o formiranju i načinu obračuna matematičke rezerve

Obračun matematičke rezerve osiguranja života izvršen je primenom aktuarskih načela i principa osiguranja života i to primenom:

- a) bruto (Zillmer-ove) prospektivne metode za sva aktivna osiguranja života, sa stopom cilmerizacije od 3,5%;
- b) neto - prospektivne metode za sva redukovana (kapitalizirana), odnosno za sva osiguranja kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije (npr. osiguranja sa jednokratnom premijom);
- c) matematička rezerva se uvećava za rezerve upravnih troškova za sva osiguranja kod kojih je period plaćanja premije kraći od ugovorenog trajanja osiguranja, odnosno kod kojih je prestala obaveza plaćanja premije osiguranja.

Ukupno obračunata matematička rezerva osiguranja života na dan 31.12.2009. godine iznosi 5.109.854,00 €, od čega se na čistu matematičku rezervu odnosi 3.548.284,00 € a na prenosnu premiju osiguranja života 1.561.570,00 €. Učešće reosiguravača u prenosnoj premiji po osnovu osiguranja života (branša 91) iznosi 56.147,62 €.

Društvo je na dan 31.12.2009. iskazalo rezerve za učešće u dobiti u iznosu od 142.442,00 € i rezervisanja pripadajuće dobiti u iznosu od 161.948 €.

Obračun matematičke rezerve je izvršen u skladu sa aktuarskom strukom, tehničkim osnovama Društva, Pravilnikom Društva, Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja matematičke rezerve i rezerve za učešće u dobiti (»Službeni list CG« br. 70/2008) i Zakonom o osiguranju.

8. Broj prijavljenih šteta, broj i visina rešenih šteta i stepen ažurnosti rešavanja i isplate šteta

Društvo je u poslovnoj 2009 godini obrađivalo ukupno 344 štete, od čega prenetih - rezervisanih na dan 31.12.2008. godine 105 i 239 šteta prijavljenih tokom godine. Od ovog broja: odbijeno je 111 neosnovanih zahteva i rešeno 147 šteta.

U prijavljenim štetama nalazi se i jedna reaktivirana šteta iz prethodnog obračunskog perioda.

Broj nerešenih šteta na dan 31.12.2009. godine je 86 koliko je Društvo zaista i rezervisalo.

Ukupan iznos rešenih, odnosno isplaćenih šteta u izveštajnom periodu je 276.105,81 € (ili prosečno po jednoj šteti 1.878 €).

REŠENE ŠTETE PO TARIFNIM GRUPAMA (BRANŠE)					
branša	O7 nezgoda	91 osiguranje života	93 smrt nezgoda	93 AUZ nezgoda	UKUPNO
REŠENO	113.828,76	105.451,35	54.019,00	2.806,70	276.105,81

REŠENE ŠTETE PO VRSTAMA OSIGURANJA	
Vrsta osiguranja	Iznos
Osiguranje života (91)	105.451,35
Dopunsko osiguranje za slučaj nezgode (93 i 07)	170.654,46
UKUPNO	276.105,81

Sve rešene štete su i isplaćene, tako da na dan 31.12.2009. godine nije bilo rešenih a neisplaćenih šteta. Uzimajući ovo u obzir Društvo je ostvarilo 100% stepen ažurnosti isplate šteta.

Stepen ažurnosti rešavanja šteta za 2009. godinu iznosi 75%, što je znatno više u poređenju sa prethodnim obračunskim periodima. Ali i dalje nedovoljno visok stepen ažurnosti rešenih šteta (u čiji obračun je ušao i veliki broj odbijenih šteta) može se objasniti činjenicom da se najveći broj odštetnih zahteva odnosi na isplatu osigurane sume za slučaj trajnog invaliditeta po osnovu dopunske nezgode (branša 07). Kod ove vrste osiguranja objektivno je potreban duži vremenski period za utvrđivanje konačnog procenata invaliditeta, odnosno kompletiranje odštetnog zahteva, pa samim tim i konačno rešavanje štete.

Sve rešene štete su bile u redovnom (mirnom) postupku rešavanja.

Rešene štete (sa odbijenim) u 2009. godini prema godini nastanka prema tarifnim grupama:

Godina nastanka	Rešene	Odbijene	Branša
2008	31	55	07
2009	35	35	
ukupno	66	90	
			91
2008	4	1	
2009	61	5	
ukupno	64	6	
			UTZ
2008	1	0	
2009	3	0	
ukupno	4	0	
			AUZ
2008	2	6	
2009	11	9	
ukupno	13	15	
UKUPNO	147	111	259

9. Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete

Društvo je na dan 31.12.2009. godine rezervisalo ukupno 86 nastalih prijavljenih a nerešenih šteta, za 19% manje u odnosu na prethodnu godinu po broju šteta.

Ukupna rezervacija nastalih prijavljenih a nerešenih šteta na dan 31.12.2009. godine iznosi 211.028,14 €, od čega se na čistu rezervaciju, bez rezervacije troškova rešavanja šteta odnosi 197.253,88 €.

REZERVISANE NASTALE PRIJAVLJENE ŠTETE PO TARIFNIM GRUPAMA (BRANŠE)					
branša	O7 nezgoda	91 osiguranje života	93 smrt nezgoda	93 AUZ nezgoda	UKUPNO
REŠENO	99.128,62	74.070,31	21.212,00	2.842,95	197.253,88

REZERVISANE NASTALE PRIJAVLJENE ŠTETE PO VRSTAMA OSIGURANJA (bez rezervacije troškova likvidavije šteta)	
Vrsta osiguranja	Iznos
Osiguranje života (91)	74.070,31
Dopunsko osiguranje za slučaj nezgode (93 i 07)	123.183,57
UKUPNO	197.253,88

Učešće rezervisanih šteta u ukupnom broju obrađivanih šteta iznosi 25% i znatno je manje je u odnosu na prethodne obračunske periode što ide u prilog većem stepenu ažurnosti rešavanja šteta.

Od ukupnog broja rezervisanih šteta, 5 štete su prenete iz rezervacije prethodne poslovne godine. Od ovog broja jedna šteta kod dopunskog osiguranja nezgode je u sporu.

Sve rezervisane štete na dan 31.12.2009. godine, izuzev jedne, su u redovnom postupku rešavanja. Samo jedna šteta je u sporu po osnovu dopunskog osiguranja nezgode (branša 07) u iznosu od 24.377,50 €, s tim da je jedan deo po ovoj šteti isplaćen na ime troškova advokata.

Podatak o broju šteta u sporu ukazuje na profesionalni i korektan odnos Društva prema zahtevima korisnika osiguranja.

Prosečno rezervisana nastala prijavljena a nerešena šteta iznosi 2.293,65 €.

Prema Pravilniku o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete (»Službeni list CG« br. 70/2008) član 12: »Za obračun ukupno rezervisanih šteta po vrstama osiguranja, ukupni iznosi rezervisanih nastalih prijavljenih a nerešenih šteta i nastalih neprijavljenih šteta koriguju se koeficijentom rezervacije troškova u vezi sa rešavanjem i isplatom šteta«...

Od ukupnog broja rezervisanih nastalih prijavljenih a nerešenih šteta u osiguranju od posledica nesrećnog slučaja (branša 93 i 07) zaključeno uz osiguranje života rezervisano je 76 šteta u iznosu od 123.183,57 €, što uvećano za rezervacije troškova rešavanja (likvidacije) šteta iznosi 131.785,49 €. Dakle, u osiguranju dopunske nezgode rezervisano je 62,45% od ukupne rezervacije nastalih prijavljenih šteta što je realno imajući u vidu prikupljanje raznovrsnije i obimnije dokumentacije za likvidaciju šteta u odnosu na osiguranje života. U osiguranju života (branša 91) za 10 šteta rezervisano je 74.070,31 €, a ukupno sa troškovima rešavanja šteta 79.242,65 €.

Društvo je na dan 31.12.2009. godine prema Pravilniku obračunalo rezervisane nastale neprijavljene a nerešene štete u iznosu od 30.315,29 €, tako da ukupne rezervisane štete na dan 31.12.2009. godine iznose 241.343,43 € (rezervisane nastale prijavljene i rezervisane nastale neprijavljene a nerešene štete uvećane za rezervaciju troškova rešavanja šteta).

Rezervacija za nastale neprijavljene a nerešene štete utvrđuje se samo za dopunsko osiguranje od posledica nesrećnog slučaja ugovorenu uz osiguranje života..

Rezervacija šteta izvršena je u skladu sa strukom osiguranja, aktuarskom strukom, Pravilnikom Društva, Pravilnikom o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja tehničkih rezervi za rezervisane štete (»Službeni list CG« br. 70/2008) i Zakonom o osiguranju.

Pregled rezervisanih šteta po vrstama osiguranja dat je u narednoj tabeli:

UKUPNO REZERVISANE ŠTETE NA DAN 31.12.2009. GODINE

U €

Šifra vrste osiguranja	Vrsta osiguranja	Rezervisane nastale prijavljene a nerešene štete				Iznos rezervisanih nastalih neprijavljenih šteta	Koeficijent za rezervaciju troškova u vezi sa rešavanjem šteta <i>r</i> ₂₀₀₈	Ukupno rezervisane štete	Ukupno rezervisane nastale prijavljene a nerešene štete	Ukupno rezervisane nastale neprijavljene štete
		Ukupno broj	Od toga broj rentnih šteta	Ukupno iznos	Od toga iznos rentnih šteta					
		1	2	3	4					

20 (91)	Osiguranje života	10	0	74.070,31	0,00	xxxx	1,069830116	79.242,65	79.242,65	xxxx
21	Rentno osiguranje	0	0	0,00	0,00	xxxx	1,000000000	0,00	0,00	xxxx
22 (93 i 07)	Dopunsko osiguranje nezgode uz osiguranje života	76	0	123.183,57	0,00	22.608,82	1,069830112	162.100,78	131.785,49	30.315,29
23	Dobrovoljno penzijsko osiguranje	0	0	0,00	0,00	xxxx	1,000000000	0,00	0,00	xxxx
24	Druge vrste životnih osiguranja	0	0	0,00	0,00	xxxx	1,000000000	0,00	0,00	xxxx
I. UKUPNO ŽIVOTNA OSIGURANJA (od 20 do 24)		86	0	197.253,88	0,00	22.608,82		241.343,43	211.028,14	30.315,29

Pregled rezervisanih nastalih prijavljenih a nerešenih šteta na dan 31.12.2009. godine, po godinama nastanka štete:

Godina nastanka štete		REZERVISANE ŠTETE			
		Redovne štete		Štete u sporu	
		broj	Iznos u €	broj	Iznos u €
		1	2	3	4
Nezgoda (branša 07)	2006			-	-
	2007			1	24.377,50
	2008	8	11.251,07	-	
	2009	54	63.500,05		
ukupno		62		1	24.377,50
Život (branša 91)	2006				
	2007				
	2008				
	2009	10	74.070,31		
ukupno		10			
nezgoda život					
	2007				
	2009	1	21.212,00		
ukupno		1			
auz	2006				
	2007				
	2008	4	1.254,27		
	2009	8	1.588,68		
ukupno		12			
UKUPNO		85	172.876,38	1	24.377,50
SVE UKUPNO			86 šteta		197.253,88 €

10. Pravilnik o formiranju i korišćenju rezervi za izravnavanje rizika

Društvo je u 2009. godini kao i u prethodnim godinama obavljalo samo poslove životnih osiguranja tako da nije vršilo obračun rezervi za izravnavanje rizika koje se inače utvrđuju samo za neživotna osiguranja.

Pošto je Društvo registrovano i za obavljanje neživotnih osiguranja usvojilo je Pravilnik o bližim kriterijumima i načinu obračunavanja rezervi za izravnavanje rizika u skladu sa istoimenim Pravilnikom Saveta Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore (»Službeni list CG« br. 70/2008).

11. Likvidnost Društva

Na dan 31.12.2009. likvidna sredstva Društva iznosila su 10.676.043,60 €, obaveze Društva 398.322,05 €, tako da je ostvaren koeficijent likvidnosti od 26,80 bio viši u odnosu na koeficijent prethodne godine.

Struktura sredstava i obaveza Društva i pokazatelj likvidnosti na dan 31.12.2009:

Likvidna sredstva	10.676.043,60
1) Hartije od vrednosti	19.868,21
- HOV koje su izdate od strane Crne Gore, Centralnih banaka i Vlada stranih zemalja koje imaju najmanju ocenu A, odnosno njen ekvivalent, dodeljen od strane opšte prihvaćenih, međunarodno priznatih agencija za dodelu rejtinga	19.868,21
- HOV kojima se trguje na organizovanom tržištu	
- Ostale HOV	
2) Novčana sredstva	10.444.853,44
- gotovina u blagajni	50,18
- Novčana sredstva na tekućim (poslovnim) računima po viđenju i sa rokom dospeća do četrnaest dana koja ne služe kao obezbeđenje za izmirenje drugih obaveza	143.790,65
- Oročeni depoziti kod banaka sa rokom dospeća 365 dana	10.296.271,04
- Potraživanja sa klirinških računa	4.741,57
3) Potraživanja koja dospevaju u narednih četrnaest dana od dana utvrđivanja likvidnosti društva za osiguranje, koja su pokrivena instrumentima obezbeđenja plaćanja (ček, avalirana menica, bankarska garancija)	
4) Neiskorišćeni deo odobrenih okvirnih bankarskih kredita za osiguravajuće društvo	
5) Realno očekivani prilivi u narednih četrnaest dana po osnovu premija osiguranja i udela reosiguravača, imajući u vidu prosečan dnevni priliv novčanih sredstava društva za osiguranje u prethodnoj godini (odnosno od dana osnivanja ako ne postoji podatak za prethodnu godinu)	211.321,95
Obaveze	398.322,05
- Obaveze po osnovu šteta	
- Obaveze po osnovu premija i specifičnih obaveza	136.124,63
- Avansi za premije (pretlate po polisama)	256.835,51
- Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	307,80
- Obaveze po osnovu poreza i doprinosa	255,91
- Obaveze po osnovu zakupa	
- Druge obaveze po osnovu poslovanja društva za osiguranje	4.798,20
Koeficijent likvidnosti (Likvidna sredstva/Obaveze)	26,80

U izveštajnom periodu pokazatelj likvidnosti je uvek bio veći od 1, tako da je Društvo bilo neprekidno likvidno, odnosno zadovoljen je uslov o nivu likvidnosti predviđen članom 89. Zakona o osiguranju.

Utvrđivanje i praćenje likvidnosti, kao i nivo likvidnosti Društvo je izvršilo u skladu sa svojim Pravilnikom, Pravilnikom o načinu utvrđivanja i praćenja likvidnosti društva za osiguranje («Službeni list CG» br. 70/2008) i Zakonom o osiguranju.

12. Primena drugih pravilnika Društva

Pošto se Društvo isključivo bavi sprovođenjem poslova životnih osiguranja nije bili izdvajanja sredstva preventive pošto sama bruto premija osiguranja života sadrži tehničku premiju i režiju, bez preventive. Takođe Društvo nije imalo ni jedan regresni zahtev.

13. Margina solventnosti

Društvo je marginu solventnosti obračunalo u skladu sa Uputstvom o načinu utvrđivanja visine margine solventnosti Ministarstva finansija Crne Gore («Službeni list RCG» br. 24/2007) i Zakonom o osiguranju.

Na dan 31.12.2009. godine margina solventnosti po premijskom metodu iznosi ukupno 289.523,87 €, a po metodi šteta 231.873,64 €.

Kako je obračunati iznos po oba metoda manji od iznosa osnovnog kapitala za životna osiguranja propisanog članom 21 Zakona o osiguranju, za marginu solventnosti se uzima iznos osnovnog kapitala od 800.000 €.

Takođe je zadovoljen zakonski uslov da je margina solventnosti manja od iznosa garantne rezerve.

Margina solventnosti na dan

31.12.2009.

Životna osiguranja

RB	Vrsta osiguranja	Matematička rezerva, odnosno stanje na ličnim računima	koef.	Matematička rezerva		Koef. saosig. i reosig. K ≥ 0.85	Margina solventnosti
				U saosiguranju i reosiguranju	U samopridržaju		
<i>01</i>	<i>02</i>	<i>03</i>	<i>04</i>	<i>05</i>	<i>06=03-05</i>	<i>07=06/03</i>	<i>08=03*04*07</i>
1.	osiguranje života	5.109.854,00	0,04	63.488,85	5.046.365,15	0,987575213	201.854,61
2.	rentna osiguranja	0,00	0,04	0,00	0,00	1,00	0,00
3.	dobrovoljno penzijsko osiguranje	0,00	0,04	0,00	0,00	1,00	0,00
4.	druge vrste životnih osiguranja	0,00	0,04	0,00	0,00	1,00	0,00
5.	UKUPNO (1 do 4)	5.109.854,00	0,04	63.488,85	5.046.365,15		201.854,61

Dopunsko osiguranje uz osiguranje života		REZULTAT
1.	I rezultat	87.669,26
2.	II rezultat	30.019,03

UKUPNA MARGINA SOLVENTNOSTI :
(premijski metod) 289.523,87

UKUPNA MARGINA SOLVENTNOSTI :
(metod šteta) 231.873,64

IZNOS OSNOVNOG KAPITALA ZA ŽIVOTNA OSIG. PROPISAN ZAKONOM: 800.000,00

PROPISANA MARGINA (najveći iznos od prethodna tri): 800.000,00

Margina solventnosti na dan

31.12.2009.

DOPUNSKO OSIGURANJE UZ OSIGURANJE ŽIVOTA- I REZULTAT

RB	Vrsta osiguranja	Uk. premija za poslednjih 12 meseci	Koef.	Premija za poslednjih 36 meseci			koef saosig. i reosig. $K \geq 0.5$	Margina solventnosti
				Ukupna	Saosiguranja i reosiguranja	U samoprdržaju		
01	02	03	04	05	06	07=05-06	08=07/05	09 ¹⁾ =03*04*08
Osiguranje od posledica nezgode								
1.	iznos od 10 miliona evra	679.591,96	0,18					87.669,26
2.	preostali iznos	0,00	0,16					0,00
3.	UKUPNO (1+2)	679.591,96		1.987.002,04	562.953,02	1.424.049,02	0,716682213	87.669,26
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje								
4.	iznos do 10 miliona evra	0,00	0,18					0,00
5.	preostali iznos	0,00	0,16					0,00
6.	UKUPNO (4+5)	0,00		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
								87.669,26

1) za red 1 i 2, a za red 4 i 5 važi 09=03*04*08/3

Margina solventnosti na dan

31.12.2009.

DOPUNSKO OSIGURANJE UZ OSIGURANJE ŽIVOTA - II REZULTAT

RB	Vrsta osiguranja	Prosečan iznos merodavnih šteta za 36 meseci ¹⁾	Koef.	Merodavne štete za poslednjih 12 meseci		Koef.saosig i reosig. K ≥ 0.5	Margina solventnosti
				Ukupno	U samoprdržaju		
01	02	03	04	05	06	07=06/05	08 ²⁾ =03*04*07
Osiguranje od posledica nezgode							
1.	iznos do 7 miliona evra	157.941,44	0,26				30.019,03
2.	preostali iznos	0	0,23				0,00
3.	UKUPNO (1+2)	0		121.322,65	88.688,88	0,731016673	30.019,03
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje							
4.	iznos do 7 miliona evra	0	0,26				0
5.	preostali iznos	0	0,23				0
6.	UKUPNO (4+5)	0		0	0	0	
UKUPNO (3+6) :							30.019,03

1) predstavlja aritmetičku sredinu dvanaestomesečnih iznosa merodavnih šteta za period od 3 godine

2) za red 1 i 2, a za red 4 i 5 važi 08=03*04*07/3

III KONAČNA OCENA

Sa stanovišta aktuarske struke i struke osiguranja, a na osnovu napred iznetog, na finansijske izveštaje i godišnji izveštaj o poslovanju Akcionarskog društva za osiguranje »GRAWE« Podgorica za poslovnu 2009. godinu dajem **POZITIVNO MIŠLJENJE**.

Obrazloženje:

O poslovanju Društva u 2009. godini mogu se izvesti sledeći **pozitivni zaključci**:

- Društvo je za poslovnu 2009. godinu ostvarilo pozitivan finansijski rezultat -profit. Konačan finansijski rezultat a po odbitku poreza na profit iznosi 1.616.867,97 € i veći je u odnosu na ostvareni u 2008. i prethodnim godinama.
- Tehničke rezerve su obračunate u skladu sa pravilima aktuarske struke i struke osiguranja, aktima Društva, Zakonom o osiguranju i propisima donetim na osnovu Zakona a kojima se reguliše bliži kriterijumi i načini obračuna tehničkih rezervi.
- Uslovi i način reosiguranja nepokrivenih viškova rizika iznad samopridržaja po zaključenim Ugovorima o reosiguranju obezbeđuju sigurnost i stabilnost poslovanja Društva.
- Obračunata garantna rezerva je veća od osnovnog kapitala propisanog članom 21 Zakona o osiguranju i veća je od obračunate margine solventnosti.
- Deponovanje i ulaganje sredstava Društva izvršeno je u skladu sa zakonskim propisima.
- Društvo je u poslovnoj godini ostvarivalo visok nivo likvidnosti i 100% stepen ažurnosti u isplati šteta. Od ukupnog broja obrađivanih šteta samo je jedna u sporu kao rezervisana šteta.
- Društvo u potpunosti primenjuje usvojene uslove osiguranja, tarife premija i tehničke osnove osiguranja.
- Društvo je u potpunosti uskladilo svoje poslovne akte sa Zakonom o osiguranju i svim podzakonskim aktima - Pravilnicima Agencije za nadzor osiguranja Crne Gore i u potpunosti ih primenjivalo.

Zaključak:

Sve aktuarske pozicije i druge veličine na koje ovlašćeni aktuar daje mišljenje su u skladu sa Zakonom, propisima donetim na osnovu Zakona i drugim propisima kojima se uređuje delatnost osiguranja. Takođe, u skladu su sa aktima Društva, ekonomskim načelima, pravilima aktuarske struke i struke osiguranja. Obračunate tehničke rezerve obezbeđuju očuvanje vrednosti imovine i garantuju trajnu stabilnost i solventnost u poslovanju. Društvo svojim savесnim poslovanjem obezbeđuje stalnu likvidnost i efikasno izvršavanje svi preuzetih obaveza prema korisnicima osiguranja.

Podgorica, 18.02.2010.godine

OVLASĆENI AKTUAR
Mr VLADANKA VUČELJIĆ
ovlašće
sudski veštak

GRAWE осигурање а.д. Подгорица

**Извјештај о пословању
за раздобље јануар - децембар 2009.**

Подгорица, фебруар 2010.

Извршни директор,

Маја Павличић дипл.правник

GRAWE
osiguranje a.d.
PODGORICA

M. Pavličić

Садржај:

А. Основни подаци о друштву	3
Б. Извјештај о пословању Друштва	
Кратак преглед.....	6
1. Увод	7
1.1. Политичка ситуација у Црној Гори.....	7
1.2. Ситуација на тржишту осигурања у Црној Гори	7
2. Законски оквири	7
3. Продукција	8
4. Портфељ	8
4.1. Фактурисана премија.....	8
4.2. Портфељ друштва	8
4.3 Структура оснивачког портфеља	8
4.3.1 Структура оснивачког портфеља по тарифама	9
5. Штете.....	16
6. Реосигурање	14
7. Техничке резерве	15
8. Улагања.....	17
<u>9.</u> Трошкови.....	18
10. Резултат пословања	18
10.1. Животно осигурање	
11. Показатељи ефикасности пословања	19
11.1. Солвентност	20.
12. Процјена ризика.....	<u>21</u>
13. Кадровска структура.....	<u>21</u>
14. Информационе технологије.....	21
15. Маркетинг.....	21
16. Остало	<u>22</u>

А. Основни подаци о Друштву

Акционарско друштво за осигурање GRAWE Подгорица (у даљем тексту Друштво) са сједиштем у Подгорици, Ул.Новака Милошева бр.6/ II, регистровано је у Централном регистру Привредног суда у Подгорици 21.10.2004. године под регистарским бројем 4 - 0007631 / 001, а на основу Рјешења Министарства финансија Републике Црне Горе о давању дозволе за рад број 02-3087/2 од 23.09.2004. године.

Друштво је провело и сљедеће регистрације 21.10.2005. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 002 продужење регистрације, 16.12.2005. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 003 регистровало је промјену сједиште управе друштва са Ул. Далматинска 100 А Подгорица на Бул.Св П.Цетињског II А/І (зграда Максим) Подгорица и промјену личних података за предсједника Одбора директора господина Марка Микића, 03.07.2005. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 004 промјену података о повећању оснивачког капитала, 21.10.2006. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 005, продужење регистрације 04.01.2007. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 006 и промјену адресе с разлога добијања кућног броја на Бул.Св П.Цетињског бр. 114 Подгорица, 10.10.2007. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 007 регистровало је промјену сједиште управе друштва са Бул.Св П.Цетињског бр.114 на Ул. Новака Милошева бр. 6/II Подгорица, 21.10.2007. године, под регистарским бројем 4 – 0007631 / 008 продужење регистрације Друштва, 30.06.2008. године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 009 промјену података у поступку прилагођавања Закону о осигурању („Сл.лист РЦГ“ бр.78/2006) и Одлука о оснивању једночланог акционарског друштва сходно Закону о измјенама и допунама Закона о привредним друштвима („Сл.лист РЦГ“бр. 17/07), 21.10.2008. године, под регистарским бројем 4 – 0007631 / 010 продужење регистрације Друштва и дана 14.11.2008 године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 011 регистрована је промјена података повећање основног капитала Друштва сходно члану 21 и 202 Закона о осигурању („Сл.лист РЦГ“ бр.78/2006).

Друштво је било регистровано за обављање послове животних осигурања и за неживотна осигурања: осигурање од незгоде и добровољно здравствено осигурање, остала осигурања имовине , укључујући осигурање возила – каско.

На XIV сједници Скупштине акционара која је одржана дана 29.06.2009. године донијета је Одлука о престанку обављања послова неживотних осигурања, имајући у виду да Друштво у року од 6 мјесеци, од дана издавања дозволе за обављање послова осигурања, није отпочело са обављањем послова неживотних осигурања. Под регистарским бројем 4 – 0007631 / 012 продужење регистрације Друштва и дана

21.09.2009 године под регистарским бројем 4 – 0007631 / 013 регистрована је промјена података, о престанку обављања послова неживотних осигурања.

На дан уплате акционара оснивачки капитал је износио:

	1.250.000,00	USD
односно:	989.750,00	EUR

Главни акционар код оснивања је било Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft из Граца са 99,04 % учешћа у оснивачком капиталу.

У 2006. години дошло је до повећања оснивачког капитала за 69.876,35 EUR тако да на дан 31.12.2006. износи:

	1.059.626,35	EUR
односно:	1.395.530,55	USD

И у погледу власничке структуре је у 2006. години дошло до промјене, тако да су акционари Друштва сљедећи:

- Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft из Граца са 99,9963 % учешћа и
- Бранислав Пајкановић Голубовци бб са 0,0037 % учешћа.

Како је новим Законом о осигурању предвиђено повећање основног капитала Друштва неопходног за обављање одређених врста осигурања, дошло је до повећања основног капитала за 117.821,84 ЕУР тако да на дан 31.12.2006. износи:

	1.177.448,19	EUR
односно:	1.730.014,97	USD

Наведено повећање, довело је до промјене власничке структуре у 2007. години тако да је учешће акционара у основном капиталу Друштва сљедеће:

- Grazer Wechselseitige Versicherung Aktiengesellschaft из Граца са 99,9933 % учешћа и
- Бранислав Пајкановић Голубовци бб са 0,0067 % учешћа.

Сходно члану 18а ст. 1 Закона о привредним друштвима („Сл.лист РЦГ“бр. 17/07), 12.02.2008. године закључен је Уговор о купопродаји акција између Бранислава Пајкановића Рогами бб Подгорица, као продавца и Grazer Wechselseitige Versicherung A.G. Herrengasse 18-20 Грац , као купца. Уговорне стране су се споразумјеле о купопродаји 2 акције акционара Бранислава Пајкановића. Дана 12.02.2008. године

оснивач Grazer Wechselseitige Versicherung A.G. донио је Одлуку о оснивању Акционарског друштва под називом акционарско друштво за осигурање GRAWE Подгорица.

У 2008. години дошло је до повећања основног капитала Друштва расподјелом нераспоређене добити за 2005. годину у износу од 18.867,03 ЕУР и за 2007. годину у износу од 89.639 ЕУР, тако да купан основни капитал Друштва износи 1.285.954,66 ЕУР-а, што обезбјеђује гарантну резерву у висини једне половине новчаног дијела основног капитала предвиђеног регистроване послове осигурања.

Основни капитал Друштва подијељен је на 32.481 акцију номиналне вриједности од 39,59 ЕУР-а чији је власник акционар:

Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, Граз, 100 % учешћа.

Сходно члану 21 и 202 Закона о осигурању („Сл.лист РСГ“ бр.78/2006), на XII Скупштини акционара која је одржана дана 26.09.08. године донесена је Одлука о повећању основног капитала новом уплатом од 1.014.097,85 ЕУР.

На дан 31.12.2009. године, укупан основни капитал Друштва износи 2.300.020,64 ЕУР-а што обезбјеђује гарантну резерву. Износ основног капитала за послове животног осигурања сходно одредбама Закона о осигурању износи 800.000 еура. Како је Друштво било регистровано и за неке од послова из оквира неживотних осигурања, основни капитал је остао у истом износу, без обзира на Одлуку Скупштине акционара од 29.06.2009. године, за престанак обављања послова неживотних осигурања.

Основни капитал Друштва (почетни фонд сигурности и друга средства) подјељен је на 58.096 акција номиналне вриједности од 39,59 ЕУР-а чији власник акционар:

1. Grazer Wechselseitige Versicherung AG, Herrengasse 18-20, Graz, Austria

58.096 акција односно

100 %.

Одбор директора Друштва чине Марко Микић дипл. инж. И дипл.економ. Предсједник Одбора директора, и Dr. Wolfgang Goschnik и Mag. Georg Schneider чланови Одбора директора.

Послове платног промета у 2009. години Друштво је обављало преко рачуна код следећих банака:

- Црногорска комерцијална банка а.д. Подгорица
- Подгоричка банка а.д. Подгорица
- НЛБ Монтенегробанка а.д. Подгорица
- НУРО ALPE ADRIA BANK а.д. Подгорица
- Хипотекарна банка а.д. Подгорица
- Erste bank а.д. Подгорица

Б. Извештај о пословању Друштва

Кратак преглед

У раздобљу јануар - децембар 2009. године остварена је нова продукција од 1.799 уговора осигурања живота од којих је 1.258 са додатним осигурањем од последица несрећног случаја. Укупна осигурана сума нове продукције осигурања живота износи 19.651.285 EUR.

Фактурисана је премија на 31.12.2009. износила је 4.944.524,69 евра.

Ријешено је 92 накнада из осигурања живота, односно 105 штета из осигурања од последица несрећног случаја при чему је исплаћено укупно 276.105,81 еура.

Имајући у виду ситуацију на финансијском тржишту и даље је доминатно улагање у депозите код банака.

Остварени трошкови спровођења осигурања у раздобљу јануар - децембар 2009. били су 1.432.928,18 евра.

У току 2009. године остварен је пословни бруто добитак од 1.776.783,23 евра, односно остварени нето добитак износи 1.616.867,97 евра.

Друштво је настојало да боље позиционира своје постојеће производа на црногорском тржишту, његује добар имиџ и подстакне квалитет и конкурентност услуга и производа.

1. Увод

1.1. Политичка ситуација у Црној Гори

Црна Гора је од 2006. године независна држава. Скупштина и Влада Републике Црне Горе, увелико спроводе активности на доношењу нових закона и услађивању постојећих са законима Европске уније.

Независност Црне Горе нема посебан утицај на рад нашег Друштва у Црној Гори.

Финансијска криза која погађа европске земље, имала је негативних утицаја на пословање Друштва у 2009. години, што се посебно огледа у смањења броја новозакључених уговора о осигурању живота. У наредној години можемо и даље очекивати негативне последице економске кризе с разлога смањења куповне моћи становништва и неповјерења према свим облицима штедње. Такође, отказивање пословних аранжмана и страних улагања, може довести до нестабилности и на политичком плану.

1.2. Ситуација на тржишту осигурања у Црној Гори

Сектор осигурања у 2009. години задржава перформансе које су испод европског просјека али са знатним развојним потенцијалом. У оквиру финансијског сектора осигурање има исту позицију у погледу учешћа у управљању финансијском активом као и предходне године. У Црној Гори у последње двије године почело је са радом више страних осигуравајућих кућа, што представља оштру конкуренцију на тржишту осигурања.

Расположиве анализе у свијету указују да ће последице кризе на индустрију животног осигурања бити знатно мање него на банке. Оваква констатација своју истинитост показује и на тржишту осигурања у Црној Гори и усмјерава друштва за осигурање да посебно воде рачуна о висини и структури улагања техничких резерви.

2. Законски оквири

У току 2008. године донесени су следећи подзаконски акти:

1. Правилник о формирању и коришћењу резерви за учешће у добити.

2. Правилник о формирању и начину обрачуна математичке резерве.
3. Правилник о формирању и начину обрачунавања и висини преносне премије.
4. Правилник о ближим критеријумима и начину обрачунавања техничких резерви за резервисане штете.
5. Правилник о ближим критеријумима и начину обрачунавања резерви за изравнање ризика (само за неживотна осигурања).

У јуна 2009. усвојен је:

6. Правилник о ограничењима појединих облика депоновања и улагања средстава техничких резерви и о највишим износима појединих депоновања и улагања средстава гарантне резерве Друштва за осигурање.

3. Продукција

У раздобљу јануар - децембар 2009. године остварена је нова продукција од 1.799 уговора осигурања живота. У истом раздобљу 2008. године остварена нова продукција је износила 5.487 уговора осигурања живота што значи да је била већа за 67,20%. Укупна осигурана сума нове продукције осигурања живота износила је 19.651.285 евра што је за 68,73% мање од укупне осигуране суме нове продукције осигурања живота у 2008. години.

4. Портфељ

4.1. Фактурисана премија

Укупна фактурисана премија у 2009. години износила је 4.944.524,69 еура од чега је 4.629.673,36 фактурисана осигурања живота, 332.087,52 еура фактурисана премија додатног осигурања од последица несрећног случаја за случај трајне инвалидности и 290.928,95 евра фактурисана премија осигурања живота за случај смрти услед незгоде.

Укупна фактурисана премија осигурања живота у раздобљу јануар – децембар 2009. године мања за 14,76% у односу на фактурисану премију животног осигурања у истом раздобљу у 2008. години, док је за додатна осигурања фактурисана премија мања за 12,38%.

4.2. Портфељ Друштва на 31.12.2009. године

Осигуравачки портфељ Друштва броји 10.842 уговора о осигурању живота, од којих је 5.301 са додатним осигурањем од посљедица несрећног случаја. Укупна осигурана сума осигурања живота и додатних осигурања износи **316.311.347,00** еура, док полисирана год. премија износи: **4.953.196,54** еура.

4.3 Структура осигуравачког портфеља :

Редуковано (капитализовано):	515	полиса
Активно (дјелимично редуковано):	60	полиса
Активно:	10.267	полиса

Просјечна годишња премија за активне полисе осигуравачког портфеља за осигурање живота износи: 479,64 ЕУР

Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља :

- Просјечна осигурана сума редукованих (капитализованих) полиса износи: 826,89 ЕУР
- Просјечна осигурана сума активних полиса износи: 10.941,23 ЕУР

Просјечно трајање осигуравачког портфеља :

- Просјечно трајање редукованих (капитализованих) полиса износи: 19,71 година
- Просјечно трајање активних полиса износи: 25,26 година

4.3.1. Структура осигуравачког портфеља по тарифама :

Тарифа Г 1:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	119	15	10.477
2009	399	46	9.039

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	401.97	947.90	10.604,44	19,00	26,2
2009	446,93	751,93	10.633,64	20,3	26,0

Тарифа Г 3:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	4	3	18
2009	8	1	17

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	460,62	1.688,42	7.128,22	18,6	17,9
2009	380,47	2.674,25	6.521,67	19,3	17,4

Тарифа супер Г 3:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	25	4	1.440
2009	105	13	1.133

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	633,49	877,24	13.511,16	18,2	20,0
2009	633,49	934,07	13.589,51	17,8	19,99

Тарифа Г 11:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	0	0	3
2009	0	0	4

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	0	0	26.982,67	0	14,0
2009	0	0	22.967,25	0	13,0

Тарифа К:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2009	0	0	26

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	648,03	0	4.697,58	0	13
2009	615,86	2.117,67	4.496,00	12,7	13

Тарифа 5 С:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	0	0	0
2009	0	0	25

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	0	0	0	0	0
2009	608,37	0	7.786,44	0	14,0

Тарифа ГДГ 1:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	0	0	1
2009	0	0	27

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	0	0	0	0	0
2009	666,90	0	11.373,67	0	20,6

Тарифа Р 1:

Стање на дан 31.12. пословне године	Број редукованих (капитализованих) полиса	Број активних (дјелимично редукованих) полиса	Број активних полиса
2008	0	0	1
2009	0	0	0

Стање на дан 31.12. пословне године	Просјечна годишња премија активних полиса осигурања живота	Просјечна осигурана сума осигуравачког портфеља		Просјечно трајање осигуравачког портфеља	
		редукованих полиса	активних полиса	редукованих полиса	активних полиса
2008	52,49	0	2.160,00	0	17,00
2009	0	0	0	0	0

5. Штете

Укупно ријешене накнаде и штете по врстама осигурања у 2009. години:

- Осигурање живота: 70 накнада (57 откупа, 11 смрти)
- Допунско осигурање уз осигурање живота: 127 штета (105 незгода, 4 УТЗ, 18 АУЗ)

Закључно са 31.12.2009. године Друштво је имало следеће расходе по основу накнада штета осигурања живота додатних осигурања од посљедица незгоде за случај смрти и инвалидности.

- Осигурање живота: 105.451,35 еура
- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности: 113.828,76 еура
- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај смрти услијед незгоде: 54.991,00 еура

- Додатно осигурање за ослобађање од плаћања премије за вријеме радне неспособности:

2.806,70 еура

Закључно са 31.12.2009 године Друштво је имало пријаве насталих штета па се у резерви за пријављене а неријешене штете билежи:

- Осигурања живота: 79.242,65 еура

- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности:

129.042,43 еура

- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај смрти услијед незгоде:

33.058,36 еура

У пословној 2009. години вршено је и резервисање за настале, а непријављене штете и то за:

- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности:

22.991,64 еура

- Додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај смрти услијед незгоде:

7.323,65 еура

Резерве за штете промијениле су се у 2009. години у односу на 2008. годину у следећем обиму :

Пријављене а неријешене штете

- Резерве за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности смањене су за 46.856,56 еура или за 26,63 %

- Резерве за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај смрти услијед незгоде повећане су за 21.095,73 или за 176,34%

- Резерве за животно осигурање повећане су за 52.460,49 или за 195,87%

Настале а непријављене штете

- Резерве за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај трајне инвалидности су порасле за 9.675,18 ЕУР или за 72,66 %

- Резерве за додатно осигурање од посљедица несрећног случаја за случај смрти услјед незгоде су се смањиле за 2.930,86 или за 28,58%

6. Реосигурање

У 2009. години Друштво је непокривене вишкове ризика изнад сопственог саморидржаја пласирало у реосигурање код Grazer Wechselseitige Versicherung AG из Граца.

Закључени су следећи уговори:

1. Уговор о животном реосигурању и Анекс уговора закључени 01.07.2008. године.
2. Уговор о реосигурању живота - реосигурање вишка штете и Анекс бр. 1/2008, закључени 01.07.2008.
3. Уговор о реосигурању – квотни тип уговора и Анекс бр. 1 LV-quote „Монтенегро“, закључени 01.07.2008. године.

7. Техничке резерве

Осигурање живота

Укупна математичка резерва: 5.414.244,00 евра

Укупна математичка резерва је састављена из:

- чиста математичка резерва:
(нулифицирана): 3.548.284,00 еура
- преносна премија: 1.561.570,00 еура
- резерва за удио у добити: 142.442,00 еура
- резерва за учешће у добити: 161.948,00 еура

Резерва за пријављене штете: 104.977,36 еура

Укупна математичка резерва у 2009. години порасла је за 2.025,055,00 еура или 110,80 % у односу на 2008. годину.

Додатно осигурање од незгоде за случај трајне инвалидности

- преносна премија: 105.218,34 еура
- резерва за пријављене штете: 106.050,78 еура
- резерва за непријављене штете: 22.991,64 еура

Додатно осигурање од незгоде за случај смрти

- преносна премија:	143.515,00 еура
- резерва за пријављене штете:	25.734,71 еура
- резерва за непријављене штете:	7.323,65 еура

Резерва за учешће у добити подразумејева резерву за добит која се приписује појединим полисама у складу са пословним плановима појединих тарифа осигурања живота. Пословном политиком Друштво одређује крајем једне пословне године висину добити за најмање двије наредне пословне године. На тај начин се Друштво обавезује да ће у свом билансу исказивати ту резерву без обзира на резултате пословања и тиме даје додатну сигурност осигураницима. У случају да Друштво послује негативно, тај дио средстава би био покривен у складу са одредбама закона.

Од самог почетка пословања је Друштво одредило висину укупног доноса који пословањем мора остварити. За пословну 2009. годину укупни износ доноса је 6 % на средства математичке резерве. Један дио доноса се мора издвојити за покривање осигуране суме. Тај дио је тачно дефинисан пословним плановима појединих тарифа осигурања живота.

Укупна математичка резерва у 2009. години порасла је за 2.025,055,00 еура или 110,80% у односу на 2008. годину

Припадајућа добит из мјешовитих осигурања живота за случај смрти и доживљења коју Друштво приписује полисама осигурања живота настаје на основу улагања средстава математичке резерве, израчунава се и води за сваку полису посебно и приписује се најраније од друге године трајања осигурања.

Добит се образује у складу са одредбама за припадајућу добит које су дефинисане у тарифама премија осигурања живота за сваку тарифу посебно и на основу:

- Општих услова осигурања живота за случај смрти и доживљења са припадајућом добити,
- Одлуке Одбора директора о висини добити мјешовитих осигурања живота за случај смрти и доживљења и

Припадајућа добит се обрачунава и приписује:

- ако је протекло и премија плаћена за најмање двије године трајања осигурања,
- следеће године од тренутка образовања позитивне математичке резерве.

Од самог почетка пословања Друштво је одређивало висину укупне каматне стопе којом се средства математичке резерве осигурања живота (на којима се обрачунава припадајућа добит) пласирају на тржишту.

На крају осигуравајуће године у којој се први пут приписује припадајућа добит на полиси осигурања живота па до краја трајања осигурања по тој полиси Друштво крајем сваке пословне године шаље Обавјештење уговарачу осигурања о висини укупно приписане припадајуће добити.

Припадајућу добит из осигурања живота која се приписује полисама мјешовитих осигурања живота за случај смрти и доживљења као и очекивану добит за следећу пословну годину Друштво исказује у билансу у посебним позицијама.

8. Улагања

Депозити и остала улагања

Средства основног капитала уложена су у виду краткорочних депозита.

Ликвидна средства

Ликвидна средства друштво држи на рачунима отвореним за уплате премија осигурања у пословним банкама као и на рачунима орочених депозита.

Ликвидна средства у ЕУР на дан 31.12.2009. године износе:

Ликвидна средства	10.676.043,60
1) Хартије од вриједности	19.868,21
- ХОВ које су издате од стране Црне Горе, Централних банака и Влада страних земаља које имају најмању оцјену А, односно њен еквивалент, додијелен од стране опште прихваћених, међународно признатих агенција за додјелу рејтинга	19.868,21
- ХОВ којима се тргује на организованом тржишту	
- Остале ХОВ	
2) Новчана средства	10.444.853,44
- готовина у благајни	50,18
- Новчана средства на текућим (пословним) рачунима по виђењу и са роком доспијећа до четрнаест дана која не служе као обезбјеђење за измирење других обавеза	143.790,65
- Орочени депозити код банака са роком доспијећа до 365 дана	10.296.271,04

- Потраживања са клириншких рачуна	4.741,57
3) Потраживања која доспијевају у наредних четрнаест дана од дана утврђивања ликвидности друштва за осигурање, која су покривена инструментима обезбјеђења плаћања (чек, авалирана мјеница, банкарска гаранција)	
4) Неискоришћени дио одобрених оквирних банкарских кредита за осигуравајуће друштво	
5) Реално очекивани приливи у наредних четрнаест дана по основу премија осигурања и удјела реосигуравача, имајући у виду просјечан дневни прилив новчаних средстава друштва за осигурање у претходној години (односно од дана оснивања ако не постоји подата	211.321,95
Обавезе	398.322,05
- Обавезе по основу штета	
- Обавезе по основу премија и специфичних обавеза	136.124,63
- Аванси за премије (претплате по полисама)	256.835,51
- Обавезе по основу зарада и накнада зарада	307,80
- Обавезе по основу пореза и доприноса	255,91
- Обавезе по основу закупа	
- Друге обавезе по основу пословања друштва за осигурање	4.798,20
Коефицијент ликвидности (Ликвидна средства/Обавезе)	26,80

На приказане видове улагања, Друштво је остварило у току 2008. године сљедеће приходе (у ЕУР):

- Приходи од камата на орочене депозите:	628.175,56
- Приходи од камата на а виста депозите	3.983,15

9. Трошкови

У току 2009. године остварили су се трошкови спровођења осигурања у износу од 1.562.019,27 евра. Остварени трошкови у раздобљу јануар-децембар 2009. године су за 42,22% мањи од остварених трошкова у истом раздобљу 2008. године.

Трошкови спровођења осигурања

Трошкови провизије:	1.099.720,30 евра
Административни трошкови:	518,099,07 евра
Промјене у одложеним трошковима:	-55.800,10 евра

10. Резултат пословања

На дан 31.12.2008. године пословни добитак Друштва износио је 1.776.783,23 евра бруто. По одбитку обавеза за порез на добит у износу од 159.915,26 евра, остварени нето добитак износи 1.616.867,97 евра.

Друштво је у 2009. години имало пету пословну годину пословања и могуће је већ направити поређења.

Осјетно мања продукција у 2009. години одразила се на висину прихода по основу премија осигурања који су у односу на 2008. годину мањи за 758.447,99 ЕУР или за 14,07%. Смањење продукције, резултирало је смањењем трошкова на 1.432.928,18 ЕУР, који су мањи за 44,60% у односу на 2008. годину и то прије свега нематеријалним трошкова провизије и промјена резерви за осигуране случајеве због великог броја раскинутих уговора, због нередовног плаћања доспјеле премије осигурања.

10.1. Животно осигурање

Преглед пословног резултата у 2009. години за животно осигурање дат је у следећој табели:

ПОСЛОВНИ РЕЗУЛТАТ	
	износ у еврима
Зарађене премије без реосигурања	4.797.880,75
Добици од улагања	648.298,45
Издаци за осигуране случајеве без реос.у резерви	-213.619,42
Промјене у осталим тех.резервама	-2.022.848,37
Пословни расходи	-1.099.720,30
Промјене у одложеним посл.расходима	55.800,10
Административни трошкови	-518.099,07
Реосигурање и удјели у добити	129.091,09
Остали технички расходи	0,00
Пословни добитак	1.776.783,23

11. Показатељи ефикасности пословања

Економичност пословања

Економичност пословања израчунава се као однос између трошкова спровођења осигурања и укупних прихода по основу премије осигурања на нивоу Друштва као целине даје следећи резултат:

$$E = \frac{T}{P} * 100,00 = \frac{1.562.019,27}{4.797.880,75} * 100,00 = 32,56\%$$

Економичност пословања је у 2009. години опала за 14,34% у односу на 2008. годину.

Рентабилност капитала

Рентабилност као однос између оствареног профита и укупног основног капитала износи:

$$RR = \frac{P}{OK} * 100,00 = \frac{1.616.867,97}{2.300.020,64} * 100,00 = 70,30\%$$

У 2009. години је рентабилност капитала се повећала за 16,55% у односу на 2008. годину.

Продуктивност нових уговора

Продуктивност је израчуната као однос укупно новозакључених уговора и просјечног броја запослених у 2009 години.

$$PR = \frac{BNU}{PBZ} = \frac{1.799,00}{9} = 199,89$$

Показатељ продуктивности показује да је у 2009. години просјечно остварено 199,89 уговора по запосленом, што је за 74% мање у односу на 2008 (783,86 уговора по раднику). годину.

Уколико посматрамо продуктивност као однос фактурисане премије и броја запослених долазимо до сљедећих резултата за 2009. годину:

$$PR = \frac{FPR}{PBZ} = \frac{4.944.524,69}{9} = 553.058,30$$

Дакле, у 2009. години фактурисана премија је износила 553.058,30 ЕУР по једном запосленом што је за 270.345,30 еура или за 32,83% мање у односу на 2008. годину.

11.1. Солвентност

Висина маргине солвентности се одређује тромесјечно према Упутству о начину утврђивања висине маргине солвентности које је донијело Министарство финансија.

Утврђена висина маргине солвентности није већа од износа основног капитала друштва, па се за маргину солвентности узима износ основног капитала, тј. прописана маргина солвентности на 31.12.2009. године износи 800.000,00 еура.

12. Процјена ризика

Друштво је у 2009. години вршило процјену ризика на 762.500 еура. У 2009. години није било исплата по основу оствареног ризика.

13. Кадровска структура

У октобру 2009. године донијет је нови Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у Друштву, којим је предвиђено Одјељење продаје

осигурања и запошљавање у сопственој продајној мрежи. У новембру 2009. године, закључен је уговор о раду на неодређено вријеме за радно мјесто Шефа продаје осигурања. За сараднике у осигурању, предвиђен је радни однос на одређено вријеме. Од радног мјесто организатора могуће је закључити радни однос.

Број запослених у 2008. и 2009. години дат је у табели.

	Опис	Број запослених	
		2008	2009
1	Извршни директор	1	1
2	Обрада осигурања	1	2
3	Обрада штета		1
4	Рачуноводство	1	2
5	Интерни ревизор		1
6	Осигур. математика + компјутери	1	1
7	Шеф продаје осигурања		1
УКУПНО		4	9
8	Одбор директора	3	3

14. Информационе технологије

Током 2009. године у области информационих технологија реализовани су следећи пројекти:

- Опремање рачунарима и рачунарском опремом новоформираних одјељења за продају уговора о осигурању.
- Увођење IP телефоније.

15. Маркетинг

Три приоритетна циља маркетинга установљена за 2009. годину била су боље позиционирање постојећих производа Друштва на црногорском тржишту, његовање доброг имиџа и подстицање квалитета и конкурентности услуга и производа. У

остваривању плана значајно су допринијели односи са јавношћу, иако још увек нису на жељеном нивоу које захтјева тржиште на којем Друштво послује. Стратегија је усклађена са интернационалном маркетиншком стратегијом, прилагођена тржишту Црне Горе.

Сprovedено је оглашавање у штампаним и електронским медијима. Издваја се оглашавање у дневним листовима „*Вијести*“ и „*Дан*“, као и у недјељном часопису „*Монитор*“.

Остварени трошкови маркетинга у 2009. години који износе 39.041,15 еура, од чега

• Трошкови рекламе	0,00	еура;
• Рекламни материјал	10.547,34	еура;
• Маркетиншке услуге	28.493,81	еура.

16. Остало

Агенција за надзор осигурања у мају 2009. године, извршила је контролу пословања GRAWE осигурања а.д. за 2008. годину.

ЗАКЉУЧАК

На основу исказаних података може се закључити да је Друштво у пословној 2009. години успјешно пословало.

Друштво ће и у свим сљедећим годинама уложити све снаге да расположивим сопственим средствима и уз помоћ оснивача повећа број осигурања и настави успјешно пословање.

Matični broj 101241161412111111

Šifra djelatnosti 161011011

NAZIV OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA GRAWE OSIGURANJE A.D.

SJEDIŠTE OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA ZODGORICA

Bilans stanja - BS(OD)
za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
NA DAN 31.12. 2009. GOD.

Red.b	Pozicija	Napome na*	Tekuća godina	Prethodna godina
AKTIVA				
A.	Upisani a neplaćeni kapital			
B.	Nematerijalna imovina			
B.1.	Goodwill stečen kupovinom			
C.	Materijalna imovina (neto iznos)	1	87.414,07	101.472,81
C.1.	Zemljište i zgrade		66.419,42	68.268,69
C.2.	Kancelarijska oprema i namještaj		20.994,65	33.204,12
C.3.	Ostalo			
D.	Ulaganja		10.320.439,25	7.277.929,30
D.1.	Ulaganja u zemljište i građ.objekte			
D.2.	Ulaganja u povezana preduzeća i participiranje interesa			
D.2.1.	Akcije u povezanim preduzećima			
D.2.2.	Vrijednosni papiri izdati od strane povezanih preduzeća kao i zajmovi dati povezanim preduzećima			
D.2.3.	Učestvujući interesi			
D.3.	Ostala finansijska ulaganja	2	10.320.439,25	7.277.929,30
D.3.1.	Akcije i drugi vrijednosni papiri		19.868,21	22.279,05
D.3.2.	Dužnički vrijednosni papiri			
D.3.3.	Učešće u zajedničkim ulaganjima			
D.3.4.	Zajmovi garantovani hipotekom			
D.3.5.	Ostali zajmovi		4.300,00	3.519,00
D.3.6.	Depoziti kod kreditnih institucija		10.296.271,04	4.252.131,25
D.3.7.	Ostalo			
E.	Depoziti kod preduz.koja vrše ustupanja			
F.	Ulaganja za račun i rizik vlasnika polise životnog osiguranja			
G.	Odloženi porezi			
H.	Tekuća sredstva	3	712.895,63	791.232,33
H.1.	Dužnici-iznos koji duguju pridružena			

	preduzeća i participiranje interesa			
H.2.	Dužnici-iz direktnih poslova osiguranja		388.269,79	477.664,51
H.3.	Dužnici iz poslova reosiguranja			
H.4.	Ostali dužnici		176.043,44	31.422,80
H.5.	Gotovina i gotovinski ekvivalenti		148.582,40	288.140,62
H.6.	Sopstvene akcije			
H.7.	Aktivna vremenska razgraničenja			
	PASIVA			
I.	Kapital i rezerve	4	4.918.356,74	3.522.012,34
I.1.	Upisani kapital		2.300.020,64	2.300.020,64
I.2.	Premija na emitovane akcije			
I.3.	Revalorizacione rezerve		(715,32)	(10.191,75)
I.4.	Opšte rezerve			
I.5.	Neraspoređeni dobitak		2619.051,42	1.232.183,45
J.	Obaveze drugog reda			
K.	Tehnička rezervisanja	5	5.692.031,22	3.840.992,38
K.1.	Prenesene premije(Neto=bruto iznos-iznos osiguranja predat u reosig.)		1.664.315,92	1.845.076,42
K.2.	Rezervisanja za životno osiguranje (neto)		3.852.674,00	1.827.622,00
K.3.	Rezervisanja za štete (neto)		175.041,30	168.293,96
K.4.	Rezervisanja za bonuse i rabate(neto)			
K.5.	Rezerve poravnanja			
K.6.	Ostala tehnička rezervisanja			
L.	Tehnička rezervisanja za polise životnog osiguranja gdje rizik ulaganja pada na osiguranika (neto)			
M.	Rezervisanja za ostale rizike i štete	6	40.311,33	110.015,99
M.1.	Rezervisanja za penzije i slične obaveze			
M.2.	Rezervisanja za poreze		40.311,33	110.015,99
M.3.	Ostala rezervisanja			
N.	Depoziti primljeni od reosiguranja	7	19.662,55	19.662,55
O.	Povjerioci	8	393.603,01	565.809,13
O.1.	Iznos koji se duguje pridruženim preduz. i preduzeća povezana partic.interesa			
O.2.	Dobavljači koji nijesu direktno vezani za poslove osiguranja		4.798,20	15.985,08
O.3.	Dobavljači proistekli iz poslova reosigur.		48.667,29	260.785,39
O.4.	Zajmovi			
O.5.	Dugovanje kreditnim institucijama			
O.6.	Ostali povjerioci uključujući poreske i društvene obaveze		340.137,52	289.038,66

P.	Odloženi porezi			
R.	Pasivna vremenska razgraničenja	5	56.784,10	112.409,05
S.	Odloženi prihodi			

*Napomenama uz finansijske iskaze daje se opis primijenjenih računovodstvenih politika i analitičko pojašnjavanje materijalno značajnih bilansnih pozicija

U Podgorici
dana 14.02.2006 g.

Lice odgovorno
za sastavljanje bilansa

MR
GRAWE
osiguranje a.d.
PODGORICA

Rukovodilac privrednog društva

Pečat CRPS-Privredni sud

Kontrolu izvršili
1. _____
2. _____

Pečat DJP- Podgorica

Matični broj 1012141161012111111 Šifra djelatnosti 6161011011
 NAZIV OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA GRAVAC OSIGURAVANJE AD
 SJEDIŠTE OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA PUĐAČEVICA

Bilans uspjeha BU(OD)
 za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
 u periodu od 01.01. do 31.12. 2009 godine

Red.b	Pozicija	Napomena*	Tekuća godina	Prethodna godina
A.	Tehnički račun-poslovi neživotnog osig.			
A.1.	Premije- neto iznos bez reosiguranja			
a)	bruto zaračunate premije			
b)	odbitne premije reosiguranja			
c)	promjene bruto provizije za iznos nezarađenih premija			
d)	promjene provizije za iznos nezarađene premije - dio reosiguravača			
A.2.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa			
A.3.	Ostali tehnički dobici, bez reosiguranja			
A.4.	Izdaci za osigurane slučajeve, bez reosiguranja			
a)	Izdaci za osigurane slučajeve - bruto iznos minus dio za reosiguranje			
b)	promjene u rezervisanjima za osigurane slučajeve-bruto iznos minus dio za reosig.			
A.5.	Promjene u ostalim tehničkim rezervisanjima, bez reosiguranja			
A.6.	Bonusi i popusti, bez reosiguranja			
A.7.	Ostali poslovni rashodi			
a)	poslovni rashodi			
b)	promjene u odloženim poslovnim rash.			
c)	administrativni troškovi			
d)	reosiguranje i udjeli u dobiti			
A.8.	Ostali tehnički rashodi, bez reosiguranja			
A.9.				
A.10.	Međuzbir od A1 do A9			
B.	Tehnički račun-poslovi životnog osigur.		1.776.783,23	1.350.813,30
B.1.	Zarađene premije, bez reosiguranja (bruto premije - iznos za reosiguranje + promjene rezervisanja za nezarađene premije bez reosiguranja)	10	4.797.880,75	4.968.213,56
B.2.	Dobici od ulaganja	11	648.298,45	344.642,78
a)	Dobitak od participiranja interesa			
b)	Dobici od pridruženih preduzeća			

c)	Ostali dobici od ulaganja		645.659,72	341.183,46
d)	Vrijednosno prilagođavanje ulaganja		2.638,73	3.459,32
e)	Dobici na prodaji ulaganjima			
B.3.	Nerealizovani dobici na ulaganjima			
B.4.	Ostali tehnički dobici, bez reosiguranja			
B.5.	Izdaci za osigurane slučajeve, bez reosiguranja	12	(213.619,42)	(272.721,38)
B.6.	Promjene u ostalim tehničkim rezervisanjima, bez reosiguranja	13	(2.022.848,37)	(1.102.351,54)
B.7.	Bonusi i popusti, bez reosiguranja			
B.8.	Ostali poslovni rashodi	14	(1.432.928,18)	(2.586.970,12)
a)	poslovni rashodi		(1.099.720,30)	(2.138.774,11)
b)	promjene u odloženim poslovnim rash.		55.800,10	(154.199,51)
c)	administrativni troškovi		(518.099,07)	(410.527,70)
d)	reosiguranje i udjeli u dobiti		129.091,09	116.531,20
B.9.	Troškovi ulaganja			
a)	Troškovi upravljanja ulaganjima			
b)	Vrijednosno prilagođavanje ulaganja			
c)	Gubici na prodaji ulaganjima			
B.10.	Nerealizovani gubici na ulaganjima			
B.11.	Ostali tehnički rashodi, bez reosiguranja			
B.12.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa			
B.13.	Međuzir od B1 do B12		1.776.783,23	1.350.813,30
C.	Netehnički računi		1.616.867,97	1.232.172,79
C.1.	Saldo na tehničkom računu - poslovi neživotnog osiguranja (A10)			
C.2.	Saldo na tehničkom računu - poslovi životnog osiguranja (B13)		1.776.783,23	1.350.813,30
C.3.	Dobitak od ulaganja			
C.3.1.	Dobitak od participiranja interesa			
C.3.2.	Dobitak od ostalih ulaganja			
C.3.3.	Ponovno vrijednosno prilagođ. ulaganja			
C.3.4.	Dobici od prodaje ulaganja			
C.4.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa			
C.5.	Troškovi ulaganja			
C.5.1.	Troškovi upravljanja ulaganjima uključujući kamate			
C.5.2.	Vrijednosno prilagođavanje ulaganja			
C.5.3.	Gubici od prodaje ulaganja			
C.6.	Raspoređeni povraćaj ulaganja prebačen sa netehničkog računa			
C.7.	Ostali prihodi			
C.8.	Ostali rashodi			
C.9.	Porez na dobitak /gubitak iz poslovnih aktivnosti		(159.915,26)	(118.683,44)
a)	Tekući porez		(159.915,26)	(118.683,44)

b)	Odloženi porez			
c)	Ispravke za preplaćeni/neplaćeni iznos poreza			
C.10.	Profit/gubitak od poslovnih aktivnosti poslije oporezivanja		1610.867,97	1.232.151,58
C.11.	Vanredna stavka (poslije oporezivanja)			
a)	Vanredni dobitak			
b)	Vanredni gubitak			
c)	Porez na vanredni dobitak/gubitak			
C.12.	Ostali troškovi poreza			
C.13.	Profit/gubitak za poslovnu godinu		1610.867,97	1.232.151,58

*Napomenama uz finansijske iskaze daje se opis primijenjenih računovodstvenih politika i analitičko pojašnjavaње materijalno značajnih bilansnih pozicija

U Podgorici
dana 24.02.2000.g.

Lice odgovorno
za sastavljanje bilansa

GRAWE
osiguranje a.d.
PODGORICA

Rukovodilac privrednog društva

M. Pačević

Pečat CRPS-Privredni sud

Kontrolu izvršili
1. _____
2. _____

Pečat DJP- Podgorica

Matični broj 012141161012111111Šifra djelatnosti 61611011

NAZIV OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA

GRANJE OSIGURANJE A.D.

SJEDIŠTE OSIGURAVAJUĆEG/REOSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA

PODGORICA

Bilans novčanih tokova BNT(OD)
za osiguravajuća i reosiguravajuća društva
u peiodu od 01.01. do 31.12. 2009 godine

Red.b	Pozicija	Napome na*	Tekuća godina	Prethodna godina
	Protok gotovine iz poslovnih aktivnosti	15	2402372,63	(1161042,51)
1	Neto prilivi/odlivi iz operativnih aktivnosti		2744.231,48	(1115627,01)
2	Kamata plaćena na poslovna uzajmljivanja			
3	Plaćeni porezi		(132.558,85)	(45.415,50)
4	Plaćene dividende		(209.300,00)	
	Protok gotovine iz investicionih aktivnosti	16	(2541930,25)	(10.951,67)
1	Odlivi po osnovu kupovine osnovnih sreds.		(1.850,14)	(10.951,67)
2	Prilivi po osnovu otuđenja poslovnih sreds.			
3	Odlivi po osnovu investiranja u pridružena preduzeća		(2540080,11)	
4	Prilivi po osnovu investiranja u pridružena preduzeća			
	Protok gotovine iz finansijskih aktivnosti			
1	Neto priliv od uzajmljivanja			
2	Odlivi po osnovu povraćaja zajmova			
3	Neto prilivi od emitovanja dužničkih HOV			
4	Odlivi po osnovu otplate dužničkih HOV			
5	Prilivi od nove emisije akcija			1.014.097,85
	Neto povećanje gotovine i gotovin.ekviv.		(139.557,62)	(157.896,33)
	Gotovina i gotov.ekviv. na početku perioda		288.140,02	446.036,35
	Efekte kursnih razlika na kraju perioda			
	Gotovina i gotov. ekviv. na kraju perioda		148.582,40	288.140,02

*Napomenama uz finansijske iskaze daje se opis primijenjenih računovodstvenih politika i analitičko pojašnjavanje materijalno značajnih bilansnih pozicija

U Podgorici
dana 26.02.2000 g.

Lice odgovorno
za sastavljanje bilansa

GRAWE
osiguranje a.d.
PODGORICA

Rukovodilac privrednog društva

[Signature]

Pečat CRPS-Privredni sud

Kontolu izvršili
1. _____
2. _____

Pečat Poreske uprave- Podgorica

Matični broj

02416042

Šifra djelatnosti

66010

NAZIV PRAVNOG LICA

GRAWE OSIGURANJE A.D.

SJEDIŠTE PRAVNOG LICA

PODGORICA

Iskaz o promjenama neto imovine (kapitala) – IPK(PD)

za godinu koja završava 31.decembra 2009.

Naziv pozicije	Pripada vlasnicima kapitala matičnog pravnog lica					Manjinski interes	Ukupno kapital
	Akcijski kapital	Ostale rezerve	Rezerve prevoda	Nera-spoř. dobit	Ukupno		
Saldo na 31.decembar 200	1177.448,19	(4664,67)		108.506,47	1.281.289,99		1.281.289,99
Promjene u računovodstv. politici							
Ponovo iskazani saldo							
Višak/manjak na revalorizaciji nekretnina, postr.i opreme							
Ulaganja raspoloživa za prodaju:							
- dobici/gubici po osnovu vrednovanja uključeni direktno u kapital		(5.527,08)			(5.527,08)		(5.527,08)
- prenešeno na bilans uspjeha po osnovu prodaje							
Zaštita novčanih tokova:							
- dibici/gubici prenijeti na kapital	108.474,60			(108.474,60)	0,00		
- prenos na dobitak/gubitak perioda							
- prenos u početno stanje zaštićenih stavki							
Kursne razlike							
Porez na stavke direktno preuzete iz kapitala ili direktno prenijete na kapital							
Neto prihod priznat direktno u kapital							
Profit za period				1.232.151,58	1.232.151,58		1.232.151,58
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period	108.474,60	(5.527,08)		1.123.676,98	1.226.624,50		1.227.486,91
Dividende							
Emisija akcijskog kapitala	1014.097,85				1014.097,85		1014.097,85
Izdate opcije na akcijski kapital							
Saldo na 31.decembar 2008	2.300.020,64	(10.191,75)		1.232.183,45	3.522.012,34		3.522.012,34

Višak/manjak na revalorizaciji nekretnina, postr. i opreme						
Ulaganja raspoloživa za prodaju:						
- dobici/gubici po osnovu vrednovanja uključeni direktno u kapital		9476,43		9476,43		9476,43
- prenešeno na bilans uspjeha po osnovu prodaje						
Zaštita novčanih tokova:						
- dibici/gubici prenijeti na kapital						
- prenos na dobitak/gubitak perioda						
- prenos u početno stanje zaštićenih stavki						
Kursne razlike						
Porez na stavke direktno preuzete iz kapitala ili direktno prenijete na kapital						
Neto prihod priznat direktno u kapital						
Profit za period				1616867,97	1616867,97	1616867,97
Ukupno priznati prihodi i rashodi za period		9476,43		1616867,97	1626344,40	1626344,40
Dividende				(230000,00)	(230000,00)	(230000,00)
Emisija akcijskog kapitala						
Izdate opcije na akcijaki kapital						
Saldo na 31. decembar 2009.	2300020,64	(715,32)		2619051,42	4918356,74	4918356,74

Obrazac urađen u skladu sa članom 3 Zakona o računovodstvu i reviziji (Sl.list RCG 69/05)

U Podgorici
dana 24.02. 2010.g.

Lice odgovorno
za sastavljanje bilansa
[Signature]
Rukovodilac pravnog lica,
GRAWE *Pavlović*
osiguranje a.d.
PODGORICA

Pečat CRPS- Privredni sud

Kontrolu izvršili:
1. _____
2. _____

Pečat Poreske Uprave

Izdavač: Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore